

Sreda, 9. april 2003.

Svedok B-104

Svedok B-1493

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.09 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću. Da.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, sad je u redu. Pre nego što nastavim hteo bih da priložim ovaj izvod odgovarajućeg člana Krivičnog zakona Jugoslavije koji je svedok pominjao kao osnovu za njegovu presudu... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*...

SUDIJA MEJ: U redu, da vidimo koji će biti sledeći broj.

sekretar: 126. Dakle, D-126.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pretpostavljam da smo sada na otvorenoj sednici, gospodine Mej (May).

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine B-104, recite mi u vezi sa ovim vašim događajima koje vi navodite u reonu Bajine Bašte. Precizirajte mi period vremena u kome ste vi boravili u Bajinoj Bašti, od kada do kada ste boravili u Bajinoj Bašti?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Boravio sam u različitim vremenskim periodima. To je bilo 1993. godine i to je bilo 1994. godine. Međutim, ja imam

slabu memoriju što se tiče godina. Ako pogriješim molim vas, mnogo je vremena prošlo od tada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kad ste bili 1993. godine, mislim, to je ako vi imate slabu memoriju čak o godinama, a ne o datumima, ne razumem onda kako možete onda da svedočite o događajima. Kad ste vi bili tamo? Vi kažete da ste bili u 1993. i 1994. godine.

SUDIJA MEJ: Odgovorio vam je. Rekao je 1993, 1994. godine i to je to, ne možete da idete dalje. Ako želite da pitate kada tačno 1993. godine, to možete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo to pitam. Kad ste bili u 1993. godini i kad u 1994. godini, imate predstavu o periodu vremena u kome ste bili angažovani?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: To je bilo u proljeće i ljeto, otprilike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Proleće i leto 1993. godine. Je li tako?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Otprilike, ne mogu sad, rekao sam vam ne mogu tačno godina da se sjetim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A do kada 1994. godine?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Hoću da ponovim da sam ja bio tamo u različitim intervalima. Proveo bih tamo po 15 dana, odlazio i vraćao se ponovo...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Izgleda da je to teško da utvrdimo, ali objasnite mi onda pošto, a kad ste poslednji put bili 1994. godine, da li se bar toga sećate?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne sjećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne sećate se ni toga. Dobro, a jeste bili 1995. godine?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste bili. E pa dobro, pošto niste bili 1995. godine kako je moguće da na strani 8, u devetom pasusu kažete kako je Franko Simatović napustio Bajinu Baštu kada je to područje etnički

očišćeno negde krajem 1995. godine. Dakle, vi niste bili od 1994. godine, a tvrdite da je on tamo bio do kraja 1995. godine kad je to područje etnički očišćeno. Odakle vam onda ta tvrdnja? Jeste li i to izmislili kao i one prethodne stvari?

SUDIJA MEJ: To je samo vaš komentar, gospodine Miloševiću. Postavite pitanje na pravilan način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja mislim da je to odgovarajuća forma gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Ne, nije. To je bio samo komentar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste bili 1994. godine, a govorite da je ovaj bio do kraja 1995. godine i da je napustio područje kad je to područje etnički očišćeno. Odakle vam ta tvrdnja?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Kažem, čuo sam kako se priča od ljudi koji su boravili tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste čuli iz nekih priča ljudi koji su boravili tamo?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, ovo je neozbiljno, ali ja ću da nastavim sad sa ispitivanjem. A dobro, je li znate da je Bajina Bašta u Srbiji?

SUDIJA MEJ: Ne. Ponovo iznosite komentare. Komentare ćete moći da iznosite kada za to dođe vreme. Za sada postavljajte pitanja. Samo gubite vreme na te komentare.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je Bajina Bašta u Srbiji?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Bajina Bašta je u Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa o kakvom to etničkom čišćenju onda govorite, jer kažete da je napustio Bajinu Baštu kad je to područje etnički očišćeno. Od koga je očišćeno etnički, od koga je očišćena Bajina Bašta i to područje oko Bajine Bašte?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja želim reći da u Bajinoj Bašti je bio samo smještaj jedinica, a sva dejstva se izvodila preko Drine i operacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste ovde juče rekli na moje direktno pitanje da li ste vi učestvovali, da li ste vi imali ikakva borbena dejstva, vi ste rekli imali ste samo izviđačke letove i imali ste neke transportne lekove i medicinsku evakuaciju. Je li tako bilo?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: To sam imao ja. Druge jedinice su imale druga zaduženja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta vi znate o zaduženjima drugih jedinica?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Konkretno ništa, samo znam da su bili na području Drine i da su tamo izvršavali borbena dejstva, preko Drine.

SUDIJA MEJ: Samo da razjasnimo ovo. Naime, ovde se tvrdi da vi grešite, kada kažete da je neko područje 1995. godine bilo etnički očišćeno na koje područje mislite?

SVEDOK B-104: Ja mislim na područje preko Drine, znači područje Skelana, područje Osmače i na taj dio teritorije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, odakle vi to znate?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja sam već odgovorio na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste samo rekli da ste čuli neke priče o tome. A dobro, recite mi, pošto ste rekli da niste imali vi borbena dejstva, sad ću da vas pitam o ovome šta ste napisali na osmoj strani vaše izjave, šta je sadržano na osmoj strani vaše izjave. Neću pominjati imena da ne bi zatvorili sednicu, ali obratite pažnju, imate izjavu pred sobom, osma strana, treći, četvrti, peti pasus, kažete da je Frenki došao iz Beograda, da je pozvao, sad neću da citiram imena, ali je reč o vašim kolegama pilotima, i vas, dakle, i vas. To kažete pošto ste vi kao bili, da vam je rekao da se sastao sa mnom, iako se on nikad nije sastao sa mnom, i da sam mu ja naredio da se u naredne četiri noći unište četiri sela u području Srebrenice. To piše u vašoj izjavi. Kažete ne znam nazive tih sela i tako dalje, a onda objašnjavate kako je to teklo. Recite mi je li neko uništavao ta sela, je li ovo tačno šta piše u vašoj izjavi?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ovako. Što se tiče toga zadatka...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim? Ja ne čujem dobro, jer evo iako držim ove slušalice izgleda da je zvuk vrlo, vrlo slab.

SUDIJA MEJ: Da čujemo, neka svedok odgovori.

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Kažem što se tiče toga zadatka gospodin Frenki jeste došao iz Beograda i pitao nas je o načinu i šta hoće da se uradi sa helikopterom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, prvo mi odgovorite je li vam rekao kako je kod mene bio. Jeste vi pominjali mene u ovom razgovoru sa istražiteljima?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne sjećam se više toga podatka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ne sećate se toga podatka. Ajdemo dalje. A šta je bilo onda sa tim zadatkom, objasnite šta se desilo sa tim zadatkom, kakav vam je zadatak dao?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Meni nije dao nikakav zadatak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi kažete da je pozvao nabrajate jednog, drugog, trećeg i sebe kao četvrtog.

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: On je hteo da nas pita šta može helikopter da ponese, šta sa tim helikopterom može da se uradi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pitao vas šta može da nosi helikopter, ali molim vas, vi kažete u pasusu koji odmah ide sledeći, da su vam rekli da su iz helikoptera bacali četiri bureta puna tečnih hemikalija, otrova. Frenki im je rekao da će sadržina jednog bureta pobiti sve ljude u području veličine fudbalskog igrališta. Eto, to piše u vašoj izjavi. Da li je vama poznato da li je i jedna strana u građanskom ratu na prostorima bivše Jugoslavije upotrebljavala otrove?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja sam rekao da mi je to rečeno da su uradili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači otrovima koje su bacali iz burića na razna sela uništili čitava sela, je li tako? To vi tvrdite, ovde piše u vašoj izjavi. Jeste vi to rekli ovako kako piše u izjavi ili ste rekli nešto drugo?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja sam odgovorio na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste mi odgovorili, jeste li vi rekli istražiteljima kako su oni izbacivali buriće sa hemikalijama i uopšte tu celu naučnu fantastiku o uništavanju sela burićima sa hemikalijama. Jeste li vi to rekli u izjavi?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja sam rekao, ponoviću, da mi je to rečeno da su radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li vi čuli ikad da su upotrebljeni nekakvi otrovi bilo iz helikoptera, bilo na zemlji ili bilo gde drugo?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Mislim da sam vam odgovorio na pitanje.

SUDIJA MEJ: Ne. Da li ste čuli da su otrovi, hemikalije korišteni? Naime, to stoji u vašoj izjavi. Da li ste vi to čuli?

SVEDOK B-104: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad je to bilo, samo mi recite molim vas?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Sad stvarno više ne mogu da se setim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ni toga ne možete da se setite. A dobro, recite mi...

SUDIJA KVON: Gospodine svedoče, možete li da nam kažete od koga ste to čuli? Možete to, naravno, da kažete na privatnoj sednici, ako želite.

SVEDOK B-104: Naravno da želim da kažem na privatnoj raspravi.

SUDIJA KVON: Da.

(privatna sednica)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa mislim pomenuli ste Zeleni Jadar. E sad mi objasnite šta se desilo sa tim Zelenim Jadrom i jeste li imali neku operaciju na tom Zelenom Jadru?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Juče sam odgovorio da ja nisam imao operaciju na Zelenom Jadru. Sad želim da odgovorim na drugo pitanje koje ste postavili. Na tom Zelenom Jadru su bila dejstva koja su izvršavala 63. padobranska brigada i "Vukovi sa Drine".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa čekajte, otkud vi to znate kad vi niste bili ...

SUDIJA MEJ: Pustite svedoka da završi ono šta je počeo.

SVEDOK B-104: Kažem, znam zato što mi je gospodin koji je radio sa mnom bio i pričao o tome, bio je u Osmačama i bio na Zelenom Jadru i ostala gospoda koja su bila tamo pričali su mi o tim borbenim dejstvima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda bi morali da pitamo tu gospodu koju vi pominjete, a ne vas u vezi sa tim. A dobro, da li vi znate šta je bio Frenki?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Koliko ja znam, Frenki je bio šef jedinice koja je boravila na tome području.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vi znate da je on bio rukovodilac obaveštajne uprave Službe bezbednosti i da se bavio prikupljanjem obaveštajnih podataka? Je li vi znate tu činjenicu ili ne?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, je li on bio oficir JNA?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Koliko ja znam, ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne. A vi tvrdite u svojoj izjavi da je on komandovao 63. padobranskom brigadom, 74. gardijskom brigadom i tako dalje. Objasnite mi, molim vas, jeste to isto rekli pogrešno ili i dalje ostajete pri toj tvrdnji kako je on komandovao tim vojnim jedinicama iako nije bio oficir JNA?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Da bih pojasnio to što ste mi pitali, gospodin Frenki nije komandovao 63. padobranskom brigadom, nije komandovao gardijskom brigadom. Juče sam rekao da je postojao komandant padobranske brigade i da je bio sa mnom tada. Međutim, gospodin Frenki je bio zadužen za sva ta dejstva koja su se vodila u Bajinoj Bašti tako da je meni prezentovano i takav sam ja stekao dojam na tom području.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, je li vas juče gospodin Grum (Groome) pitao: "Da li je on izdavao naređenja", vi ste rekli: "Niste lično primetili da nekome izdaje naređenja". Pa onda vas je pitao: "Da li su mu salutirali kao nadređenom starešini", a vi ste rekli: "Da niste videli kako mu neko salutira kao nadređenom starešini". Je li tako? To ste juče...

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Moja jedinica, moj dio jedinice koji je bio na tom području je imao nadređenog oficira koji je saradivao sa gospodinom Frenkijem koji je davao saglasnost za sve akcije koje su se izvodile u toj oblasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro, objasnite mi odakle vama onda ideja da šef obaveštajne uprave Službe bezbednosti komanduje nekim vojnim jedinicama, kako, odakle vam ta ideja u vašoj izjavi?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ponoviću. Moja jedinica, moj dio jedinice koji je bio na tom području je imao starješinu koji je saradivao sa gospodinom Frenkijem i oni su se dogovarali o bilo kakvoj akciji koja se priključivala na toj teritoriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa jeste vi prisutni bili...

SUDIJA MEJ: Pustite ga da završi. Pustite svedoka da završi, to je ono šta je on rekao juče, gospodine Miloševiću. Nije tačno da je on rekao da mu nisu nikad salutirali, on je to rekao. Ono šta je on rekao je da nikad nije video Frenkija kako izdaje naređenja pripadnicima JNA niti da mu oni salutiraju, ali je on bio nadređen u odnosu na policijske jedinice i "Vukove" i oni su mu salutirali. On je bio zadužen za sve ono šta se događalo u Bajinoj Bašti, ali tamo se takođe nalazio jedan oficir Vojske Jugoslavije koji je bio zadužen da komunicira sa njim. Prema tome, to je ono šta je svedok juče rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro. Da li ste vi bili prisutni kad su deljena ta naređenja o kojima vi govorite?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Nisam čuo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažem jeste li vi prisustvovali izdavanju bilo kakvog naređenja nekom oficiru JNA ili nekom dogovaranju sa oficirima JNA?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne sjećam se tačno više. Čini mi se da jesam, ali ne mogu tačno da se sjetim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ne možete da se setite. Dobro. Vi kažete na šestoj strani, u osmom pasusu kako su Frenki i Arkan osnovali jedinicu "Drinski vukovi" i kako su je osnovali u Kninu pod nazivom "Knindže". Je li tako tvrdite?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: To su mi pričali, rekao sam, gospodin Maks (Max), gospodin Neđo i ta gospoda koja su se nalazila na toj teritoriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, možete li da mi kažete o čemu vi svedočite šta vi lično znate? Jesu ti ljudi, evo to verovatno znate pošto tvrdite da ste ustanovili odakle su ti "Vukovi sa Drine", to su bili ljudi iz Bosne. Je li tako? Je li to bila jedinica policije Republike Srpske? Je li to sporno?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Molim vas da pitanje po pitanje mi postavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo pitanje da li je ta jedinica koju vi zovete "Vukovi sa Drine" bila jedinica policije Republike Srpske?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nego čija?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Tu jedinicu "Vukovi sa Drine" sačinjavaju policija Republike Srbije i mještani koji su se nalazili oko Bajine Bašte i Skelana i iz Bosne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro. Znači meštani, jesu ti meštani bili iz Bosne?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ti su mještani bili iz Bosne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sad mi objasnite, a kako je onda od, kako je onda ta jedinica osnovana u Kninu pod nazivom "Knindže"? Jer to tvrdite.

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Gospodine, ta jedinica koja je osnovana u Kninu zvala se "Knindže". Dio te jedinice je došao i formirao "Vukove sa Drine" u Bajinoj Bašti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, to znači iz Krajine su došli na Drinu u Bajinu Baštu "Knindže" i formirale "Vukove sa Drine". Je li to tvrdite?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja kažem da su došli pojedini ljudi koji su bili osnova te jedinice koja se zvala "Knindže" i da su osnovali jedinicu "Vukovi sa Drine".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa odakle vi to znate?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Mislim da sam u prethodnom pitanju odgovorio na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa čekajte, jeste li vi bili u Kninu?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Nisam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li znate da su ti ljudi bili u Kninu? Odakle znate da su ti ljudi bili u Kninu?

SUDIJA MEJ: On je već odgovorio na to pitanje, rekao je da mu je to rečeno. Skoro ste iskoristili svoje vreme. Imate još dva minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dva minuta mi nisu dovoljna, gospodine Mej. Mislim da ove besmislice moramo da razjasnimo. Molim vas recite mi, vi ste govorili o tome da je vojska imala zelene, policija plave maskirne, a "Vukovi sa Drine" crne. Je li tako?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Vojska je imala zelene uniforme maskirne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste.

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Policija, policija i "Vukovi sa Drine" su nosili plave maskirne uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Znači policija i "Vukovi"...

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Jedan dio sastava...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, završite, molim vas.

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Jedan dio sastava "Vukova sa Drine" je nosio i crne uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Jedan dio sastava "Vukova sa Drine" je nosio i zelene uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A znači nosili su i crne, i plave, i zelene ti "Vukovi sa Drine", a vi ne možete da se setite koliko ih je bilo. Ja sam vas juče pitao koliko je bilo tih "Vukova sa Drine" koje ste vi tamo videli?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Poštovani gospodine sudijo, tih "Vukova sa Drine" broj ne znam, jer većina toga sastava je bila u borbenim aktivnostima i u borbenim dejstvima preko Drine. Samo je osnova jedinice i logistička neka, logistička podrška bila u Bajinoj Bašti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, te koje vi opisujete i čije ste uniforme videli nije bio, kažete, preko Drine nego ste ih vi videli jer ih vi niste mogli videti preko Drine, ako ste bili u Bajinoj Bašti. Koliko ste vi njih...

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja sam ih vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja sam vidio te ljude koji su sačinjavali osnovu te jedinice u Bajinoj Bašti, a vidio sam isto tako da vozilima, džipovima bijelim koji su bili vlasništvo policije Republike Srbije prelaze preko Drine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I koliko ih je bilo, dakle, te koje ste vi videli?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Poštovani gospodine sudija, ja sam rekao juče da je bilo negdje oko stotinjak tih ljudi koje sam ja vidio, ali se broja tačno ne sjećam i broja tačnog ne znam, jer nikad nisam brojao te jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste vi juče...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo neka bude vaše poslednje pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je, gospodine Mej, apsolutno nedopustivo i nedovoljno da se ispita ovaj svedok koji je ovde svašta ispisao i napričao i veoma dugačku izjavu ima. Ne znam kako vi mislite da ga ja onda ispitam.

SUDIJA MEJ: Njegova izjava ima osam ili devet strana. Uzimajući u obzir druge izjave koje smo imali u ovom predmetu, ona nije dugačka. Vama je rečeno koliko vremena imate na raspolaganju i vi morate da prilagodite svoje unakrsno ispitivanje tome. Još jedno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto nisam video u vašoj izjavi da je u toj jedinici bilo nekih robijaša, juče vas je gospodin Grum pitao jesu bili unutra neki robijaši, pa ste vi odgovorili da je bio neki čiji je nadimak bio Pacov. Je li tako?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Juče na pitanje sam odgovorio da mi je gospođica koja je bila sekretarica gospodina Frenkija rekla da je gospodine Pacov bivši robijaš iz sastava na Kosovu i da ga je gospodin Frenki pustio iz zatvora i doveo ga na ratište.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A to vam je ispričala sekretarica od Frenkija?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li vam ispričala još za koga, je li bio još neki robijaš?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li smatrate vi kao vojnik ili bivši vojnik da je to važna činjenica da je neki robijaš u nekoj jedinici?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ja mislim da je bitna činjenica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako mislite da je bitna činjenica kako to nema u vašem iskazu koji ste davali istražiteljima? Kako ste tu bitnu činjenicu prećutali?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne znam, zaboravio sam verovatno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kako ste uspjeli da se setite onda naknadno baš juče?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Sjetio sam se.

SUDIJA MEJ: Da. U redu je. Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine svedoče, ja bih vas prvo pitao nešto oko onih stvari koje ste juče već kazali u glavnom ispitivanju na pitanja tužioca. Vi ste juče rekli da ste jednom prilikom videli na prostoru Bosne i Hercegovine na nekim mestima veći broj žrtava. Je li tako?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Nije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Niste rekli juče da ste jednom prilikom videli žrtve leteći helikopterom?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Niste uopšte spominjali žrtve juče?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Jesam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Možete li objasniti Sudu kojim povodom?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Rekao sam da mi je kolega koji je bio sa mnom to rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Znači vi to niste više videli?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Nisam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A je li tačno da ste juče kazali da ste u dva maha učestvovali u isporukama nekog materijala?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li to bilo oružje?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne sjećam se.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A to niste rekli kad ste bili ispitivani kod istražitelja Tužiteljstva. U vašem prvom iskazu vi uopšte niste spomenuli da ste u takvim akcijama učestvovali. Kako to možete da objasnite Pretresnom veću?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne znam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Vi ste rekli da niste pripadali jedinici kojom je komandovao Frenki?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali vi ste u vašoj izjavi koju ste dali istražiteljima, ja ne znam da li je vi imate ispred sebe tu...
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Imam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To je peta strana, šesti pasus engleske verzije, a ja vam čitam ono šta stoji u verziji BHS-a. Vi ste rekli da ste dolazeći u Bajinu Baštu raspoređeni u jedinicu pod komandom Frenkija. Je li to tačno ili nije?
SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Znači, znači...

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Tačno je da sam raspoređen u jedinicu u kojoj je bio gospodin Frenki šef.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da ste bili u jedinici jednog drugog komandira malopre.

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Poštovani gospodine suče, ja sam objasnio kako je funkcionisala ta komandna struktura tamo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde vidimo u vašoj izjavi, to je peta strana, peti pasus engleske verzije, ali za vas ovde piše da ste vi u Bajinu Baštu i Skelane stigli u zimu 1993. godine, a malopre ste govorili o proleću i letu. Da li je ovo tačno ili ono šta ste malopre govorili?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: To je kada sam bio prvi put u Bajinoj Bašti, to je bilo na prelazu zime i proljeća.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala. Međutim, ono šta ste kazali tada vi ste rekli da ste već prvoga puta kad ste bili u Bajinoj Bašti boravili u hotelu u Bajinoj Bašti. Je li tako?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Samo sam prenoćio jednu noć u tom hotelu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A gde ste inače boravili?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Boravio sam u osnovnoj školi u Skelanima ostale dane.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A koliko puta ste vozili Frenkija helikopterom?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ne sjećam se sada toga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ni približno?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Ni približno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A kada ste ga vozili za Beograd, kako ste juče govorili, gde ste vi sedeli u momentu kada ste vozili?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Pozadi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A zašto pozadi kad ste vi operator navigator i letač? Ko je sedeo na vašem mestu operatora?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Na mom mjestu je sjedio gospodin Frenki.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Pa je li to nije ugrožavalo let?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Na neki način da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A možete li mi reći samo, još jednu stvar ste kazali. Vi ste već više puta kazali da ste od drugih ljudi iz jedinica Frenkija videli šta se planiralo i šta se radilo, ali ste u svom iskazu koji ste dali rekli da nikada nisu spominjali kakve zadatke će da obavljaju ljudi iz njegove jedinice. Je li to tačno? To je osma strana, prvi pasus engleske verzije. Je li tačno to da oni nikada nisu govorili o akcijama koje su preduzimali?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Nikada njegovi borci nisu govorili o akcijama ni o dejstvima koja su oni izvodili, ali su se iz razgovora posle kad su se vraćali iz tih akcija mogli čuti neki detalji.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala lepo.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC GRUM

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Imam samo nekoliko pitanja, časni Sude. Gospodine B-104, na pitanje gospodina Tapušковиća vi ste rekli da kad ste bili u Bajinoj Bašti, uglavnom bili u osnovnoj školi u Skelanima. Je li to tačno?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Samo prvi put kad sam bio.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Onda kad ste bili u osnovnoj školi u Skelanima, da li vas je u tu školu uputio neko u Bajinoj Bašti koji je bio na visokoj funkciji ili ste sami odlučili da odete i da se smestite u tu osnovnu školu?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: U tu osnovnu školu me je uputio gospodin Martić mene i moga saradnika.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A u kojoj republici se nalaze Skelani?

SVEDOK B-104 – ODGOVOR: Skelani se nalaze u Republici Bosna i Hercegovina.

TUŽILAC GRUM: Hvala. Ja nemam više pitanja.

SUDIJA KVON: Gospodine B-104, da bismo pojasnili ovo pitanje hteo bih da vam postavim još jedno. Sad ću da vam pročitam neke odlomke iz vaše izjave koji se nalaze na strani 7, otprilike šesti paragraf. "Ja se sećam jedne prilike, ali ne datuma ni godine kad se Frenki vratio iz Beograda. On je pozvao" neke vaše kolege koje ja sad neću ovde da imenujem, "i rekao nam je, pozvao je i mene, rekao nam je da se sastao sa predsednikom Miloševićem koji je naredio da se unište četiri sela u području Srebrenice tokom sledeće četiri noći". Kad vas je optuženi pitao za ovo, vi ste rekli da se ovoga ne sećate. Hoćete li, molim vas da pojasnite da li ste i ovo čuli od vaših kolega ili se ovoga uopšte ne sećate? Kako to da se ovaj pasus pojavio uopšte u vašoj izjavi?

SVEDOK B-104: Poštovani gospodine suče, gospodin Frenki kad se vratio iz Beograda pozvao nas je na neformalnom sastanku i pitao nas je za način na koji može da se deštuje iz helikoptera, kao što sam objasnio u jednom od prethodnih pitanja. Međutim, sa kim se gospodin Frenki sastao u Beogradu, ne znam stvarno.

SUDIJA KVON: To je dovoljno. Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Gospodine B-104, vi ovim završavate vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli da svedočite. Sada možete da idete. Izvolite.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, naš sledeći svedok se nalazi ispred sudnice, a ovde je sa nama i gospodin Mek Kion (McKeon) ukoliko želite da se sada osvrnete na pitanje koje se tiče Pravila 92bis.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Možemo da nastavimo sa svedočenjem.

TUŽILAC GRUM: Radi se o zaštićenom svedoku.

SUDIJA MEJ: Znači ima mere zaštite. Šta imate da kažete u vezi sa tim?

TUŽILAC GRUM: Da, časni Sude. To je već bilo naloženo i sad mogu da vam kažem i datum kad ste naložili te zaštitne mere.

SUDIJA MEJ: Pre nego što zaboravimo, optuženi je dao neki dokument koji je hteo da se uvrsti u dokazni materijal. Da prvo to sada regulišemo. Mislim da je bolje da sada nastavimo sa svedočenjem, a na kraju dana ćemo da ostavimo malo vremena za iznošenje pravnih argumenata.

TUŽILAC GRUM: U redu. Tužilaštvo sada poziva svedoka B-1493.

SUDIJA MEJ: Izvolite gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ:... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*...

SUDIJA MEJ: Neka svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK B-1493: Svečano se zaklinjem da ću govoriti istinu i samo istinu i ništa drugo.

SUDIJA MEJ: Izvolite sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC GRUM

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Iz predostrožnosti moliću da sekretar proveri da ovo zadnje šta smo čuli, da je rečeno na otvorenoj sednici, odnosno da vidimo da li je to bio slučaj što se tiče položaja svedoka. Da li se vaše ime nalazi na ovom dokumentu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam ovaj dokument potpisao 24. marta 2003. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ovaj dokument sadrži takođe i rezime o vašem obrazovanju i radnom iskustvu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Dokument sadrži sve podatke o mom obrazovanju i mom radnom iskustvu.

TUŽILAC GRUM: Hvala. Završili smo sa tim dokumentom. Molim vas samo na trenutak da pređemo na privatnu sednicu zbog nekoliko detalja.

(privatna rasprava)

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, sada smo na otvorenoj sednici. Moje prvo pitanje je da li ste ste vi kao visoki oficir JNA u martu 1991. godine saznali za stvaranje nekog plana za slučaj nužde?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da. U martu 1991. godine moja komanda u kojoj sam ja obavljao vrlo visoku dužnost za operativno i ratno planiranje dobila je naredbu za izradu plana za upotrebu jedinica u slučaju vanrednih prilika. Ja sam sagledao taj plan, do tada sam od 1988. godine radio dosta planova, učinio mi se čudan jer smo prvi put radili tako nešto. Lično sam radio na planu, na dijelu tog plana izradu karata etničke podijele prostora u Hrvatskoj. Morali smo tačno zaokružiti i podbojiti svako i najmanje selo sa etničkim sastavom stanovništva i tačno navesti broj stanovnika Hrvata, Srba ili ostalih. Dalje, moralo se obilježiti svako značajno, značajan most, radio relejni predajnik, centri veze i civilni i vojni i...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, rekli ste da je taj plan bio drugačiji od drugih planova na kojima ste pre toga radili. U čemu je bila razlika?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Razlika je što do tada nismo nikad radili neke planove na etničkoj podjeli nego su se radili planovi na angažovanju svih stanovnika Jugoslavije bez ikakvog etničkog sastava. Drugo što se u tom planu pominjao eventualni neprijatelj, unutrašnji neprijatelj.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li su konkretno naveli ko bi bio taj unutrašnji neprijatelj? Recite nam.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U tom planu je navedeno da eventualni budući unutrašnji neprijatelji mogu biti ekstremni dijelovi HDZ.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je taj plan imao i nekakav zamišljeni scenario, odnosno da li su određene tačke plana razrađene?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam radio, rekao sam, samo jedan dio tog plana kartu. Prvi dokument tog plana je činilo naređenje za upotrebu jedinica JNA i jedinica Teritorijalne odbrane i svaka jedinica je dobijala svoju zonu odgovornosti na tom prostoru.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jeste li svoj deo posla na ovom planu završili?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Od koga ste primili uputstvo, direktivu da na tome radite?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Izvor, to se zvao "Izvor za izradu plana", moje jedinice u kojoj sam ja bio dobili smo od komande Prve vojne oblasti iz Beograda.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste da je od vas zatraženo da radite na tom planu negde u martu 1991. godine. Da li je taj plan uskoro i završen ili je njegova izrada potrajala i posle marta?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U završnom dijelu plana bio je rok dokle plan mora biti završen i jedan primjerak tog plana mora biti dostavljen komandi Prve vojne oblasti u Beograd. To je bio april 1991. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih vam skrenuo pažnju na događaje u Hrvatskoj u maju 1991. godine.

SUDIJA MEJ: Pre nego što to učinite, gospodine tužioče, moramo nešto da razjasnimo. Prelazimo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, u maju 1991. godine da li ste vi bili u zajedničkom odredu koji je poslan u Borovo Selo, dakle, u Hrvatsku?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U maju, tačnije 2. maja 1991. godine posle događaja u Borovom Selu pozvan sam od mog komandanta i narijeđeno mi je da sam određen za komandanta združenog odreda koji treba da ode i da se stacionira u Vinkovce gdje će dobiti konkretan zadatak.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Opišite Pretresnom veću, molim vas, kakve, odnosno koje jedinice su bile u sastavu tog združenog odreda?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: To se zove združeni odred zato što nije formacijska jedinica nego je sastavljen iz više raznorodnih jedinica tako da je bio sastava jedan vod oklopnih transportera, jedan vod "Praga" (Praga), jedan vod vojne policije, jedan vod izviđača, jedan vod inženjera.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste "Praga". Šta je to?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Praga" je borbeno oklopno vozilo češke proizvodnje namjenjeno za gađanje prije svega ciljeva u vazduhu, a vrlo je efikasno za pješadiju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U vreme kada ste otišli na tu misiju, na taj zadatak, kakvu ste ideju imali o tome šta je zadatak tog odreda?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Kad sam otišao na tu misiju znao sam otprilike, jer sam dobio obavještenje da je sličan takav odred formiran i u Slavoniji i da je već krenuo pravcem Osijek - Nuštar - Borovo Selo i da imamo zadatak znači da spriječimo međunacionalne sukobe na tom prostoru.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je deo tog odreda stigao u Vinkovce?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Uredno smo stigli negde oko 21.00 ili 21.30 u Vinkovce. Stacionirali smo se u kasarni u Vinkovce, razmjestio sam vojsku na odmaranje i ja sam otišao na odmaranje drugog na treći 1991. godine, 2. na 3. maj 1991. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste nešto, te prve noći u Vinkovcima, čuli na tom području?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Cijelu noć se čulo dejstvo, pucnjava, dejstvo uglavnom pješadijskog naoružanja.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste mogli da zaključite iz kojeg smjera je dolazila ta vatra?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da, moglo se zaključiti da je vatra dolazila sa pravca sela Mirkovci i Jankovci.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kakvog su etničkog sastava ta dva sela, molim vas?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Selo Mirkovci nalazi se negde oko sedam do osam kilometara od Vinkovaca, selo Jankovci se nalazi na nekih 10 do 11 km od Vinkovaca. Selo Mirkovci su 100 posto etničko srpsko stanovništvo, selo Jankovci su negde oko 95 posto hrvatsko stanovništvo, šest obitelji, šest kuća je bilo srpske nacionalnosti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na karti imamo dve lokacije sa imenom Jankovci. Da li možda postoji još neko ime ili neki drugi način na koji bi preciznije mogli da definišemo ove konkretne Jankovce?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ima, put ide do Vinkovaca, selo Mirkovci, pratite put od Mirkovaca nailazićete na Jankovce.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Zamoliću da se strana 23 atlasa stavi na grafoskop, a vas ću gospodine zamoliti da se poslužite ovim štapićem pred vama i da nam pokažete gdje su Jankovci.

SUDIJA KVON: Da, imamo dva mesta po imenu Jankovci, Stari Jankovci i Novi Jankovci. Molim vas da to razjasnite.

SVEDOK B-1493: Znači krenuli smo iz Vinkovaca, selo Mirkovci, tu se imalo i selo Stari Jankovci. To je to. To Stari, što piše Stari Jankovci. Ali Stari i Novi Jankovci su praktično sad spojeni, to su spojena dva sela sad. Upravo u dijelu Starih Jankovaca na ovoj raskrsnici prema Mirkovcima su na samom, pored samog puta tri srpske kuće. Jedna kuća je preko, preko raskrsnice.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sad bih vam skrenuo pažnju na prvi dan vašeg boravka u Vinkovcima. Šta ste vi ... Odnosno šta je združeni odred taj dan radio?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ujutru kad smo ustali normalno smo doručkovali i vršili pripreme. Negde oko 11.00 pozvan sam na radio vezu gdje sam na printer dobio naređenje od mog komandanta za upotrebu jedinice.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kako ste trebali da upotrebite vašu jedinicu, kako ste trebali da ih razmestite?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da napomenem i cijelo jutro se čula ta pucnjava i u narijeđenju je stajalo da organizujem marširsku kolonu u borbenom rasporedu i da krenem navedenim pravcem, da izvidim šta se dešava između sela Mirkovaca i Jankovca i da se eventualno spojim sa sljedećim združenim odredom koji je bio upućen iz Osijeka.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jeste li to i učinili?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U 11.15, otprilike krenuo sam sa kolonom. Došao sam ispred prvih kuća ispred sela Mirkovaca gdje sam naišao na cesti na jednu barikadu koju sam prvi put vidio kako sam oficir Jugoslovenske narodne armije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kažete barikada. Recite nam šta je to bilo, na koji način je bio blokiran put?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Na putu na toj komunikaciji bila su postavljena četiri željezna ježa, lijevo i desno su bili napravljeni zakloni od

vreća sa pijeskom i u svakom zaklonu ležao je, bio je postavljen po jedan mitraljez sa vojnikom okrenutim prema Vinkovcima. Na sredini tog, te barikade stajao je vojnik, vojnik jer je bio u uniformi, za mene, kad sam ga vidio bio sam zaprepašten. Bio je obučen u potpunu četničku uniformu, imao je šubaru na glavi, redenike preko prsa, držao je mitraljez na grudima, šajkače, ove pantalone, ne šajkače, pantalone, ove rajtozne. Zaustavio je kolonu, stao ispred nas i zaustavio nas je i rekao da ne možemo proći dok ne dobijemo odobrenje od njegovog komandanta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koristili ste reč "ježevi". Vi govorite o sklopljenim železnim šipkama koje se koriste za blokiranje puteva vozilima i vi sada prstima nama pokazujete kakvog su oblika ti ježevi.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ježevi se uglavnom prave od starih željeznih onih šina i od tri su sastavljeni i uglavnom služe za zaprečavanje puteva.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Osoba koja je bila u toj četničkoj uniformi, da li ste imali prilike sa njom da razgovarate?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Samo nam je rekao, meni je rekao pošto sam bio na čelu kolone: "Ne možete proći dok ne dobijete odobrenje od mog komandanta". Pitao sam ga: "Ko ti je komandant?". Kaže: "Nalazi se u kući koja je bila negdje oko 20 metara od mene". Rekao sam mu: "Možeš li pozvati tog svog komandanta?" i on je stvarno se uputio i za jedno desetak minuta je izašao čovjek obučen isto kao i on i došao je do mene. Pitao je: "Ko ste vi?". Rekli smo mu, ja sam mu rekao: "Jedinica Jugoslovenske narodne armije koja ima zadatak da napravi red na ovom prostoru i molim da sklonite te ježeve da mi prođemo". On mi je odgovorio: "Ja da bih sklonio ježeve moram da dobijem odobrenje od mog komandanta". Pitao sam ga: "Ko ti je komandant?". Kaže: "Moja komanda se nalazi u Sremskoj Mitrovici i molim vas dozvolite da ja odem do telefona da dobijem odobrenje ili da ne dobijem odobrenje i onda ću vam saopštiti". I stvarno se udaljio. Opet se vratio vrlo brzo i rekao: "Dobio sam odobrenje iz Sremske Mitrovice" i sklonili su, ovaj vojnik što je prije bio tu sklonio je dva ježa i mi smo krenuli prema selu, za selo Mirkovce, za selo Jankovce.

TUŽILAC GRUM: Pre nego što postavim sledeće pitanje samo da čujem kada Pretresno veće ima nameru da napravi pauzu?

SUDIJA MEJ: Sada. Gospodine svedoče, mi ćemo sada da napravimo pauzu od 20 minuta. Za vreme ove pauze kao i svih drugih pauza do kojih će da dođe tokom vašeg svjedočenja vi ne smete ni sa kim da razgovarate o svom svjedočenju dok se ono u potpunosti ne završi, niti vama iko sme o tome da govori, a to se odnosi i na članove Tužilaštva. Dakle, pauza od 20 minuta. Molim vas da se posle toga vratite u sudnicu.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Grum.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Opisali ste uniformu koju je imao jedan od njih. Kako su bila obučena druga dva čoveka koja su se nalazila na toj barikadi?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Njih četiri su bila ustvari obučena, i zapovjednik i svi su bili obučeni u istim uniformama sa istim oznakama.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste da prva osoba sa kojom ste razgovarali... Ne, izvinjavam se, komadant barikade, kad ste vi sa njim razgovarali on je rekao da mora da proveri sa svojim komandantom u Sremskoj Mitrovici. U kojoj republici se nalazi Sremska Mitrovica?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Sremska Mitrovica se nalazi u Republici Srbiji.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je neko od ljudi na barikadi otkrio ime jedinice ili organizacije kojoj su pripadali?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ni zapovjednik koji je došao ni vojnici koji su bili na barikadi nisu mi otkrili koja se jedinica nalazi u Sremskoj Mitrovici.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko ste ljudi vi imali u vašoj koloni?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Mislim da je bilo negde oko 120 ljudi ukupno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li da nam objasnite zašto ste se vi pridržavali toga da mu dozvolite da on prvo dobije dozvolu, odobrenje umesto da na silu prođete kroz barikadu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prvo što sam bio iznenađen kad sam vidio to na putu, ljude u takvim uniformama iako sam prije toga čuo da ima takvih pojava, ali sam prvi put doživio barikadu i prvi put vidio ljude u čet-

ničkim uniformama. I osnovno što nisam upotrebio silu da bih otvorio barikadu je bilo što nisam imao takav zadatak nego upravo suprotan zadatak imao sam od mog komandanta, da idem i da napravim red i da sredimo stanje da se ne puca na tom prostoru.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko su vas dugo zadržali na barikadi pre nego što su vam dozvolili da prođete?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ukupno je trajalo oko 25 minuta do pola sata.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kad ste prošli kroz barikadu, gde ste otišli?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Kad sam prošao kroz barikadu, to jest znači prošao sam kroz selo Mirkovce, mali prevoj ima i kad sam došao na prevoj vidio sam da se tamo negdje na kraju sela Jankovaca da jedna kuća gori i da se puca tamo. Znači otišao sam sa kolonom borbenom u pravcu sela Jankovaca.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da vas sad pitam nešto za Mirkovce. Kad ste prošli kroz to selo, da li ste tamo primetili nešto neobično, da li je nešto ukazivalo na to da je tamo došlo do neke borbe, da li je bilo kuća koje su gorele?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U selu Mirkovcima nije bilo nešto posebno neobično. Na krajnjem selu, iz sela se čula pucnjava, znači prema Jankovcima, a inače u selu i u selu samom nije se dešavalo ništa. Jedino što nisam praktično vidio ni jednog čovjeka na ulici i oko kuća koje, pored kojih ide cesta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta ste uradili kad ste stigli u Jankovce?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prije nego što sam stigao u Jankovce kad sam vidio da gori ta kuća, znači na negde oko pola kilometra možda i nešto više, zaustavio sam kolonu, rasporedio transportere i "Prage" u borbeni raspored, pozvao komandira voda vojne policije i uputio ga sa jednom "Pragom" da izvidi šta se to, šta tamo puca se i kuća, da izvidi zašto je kuća zapaljena.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Za vreme koje ste proveli u Jankovcima, da li ste mogli da razgovarate sa nekim od lokalnih funkcionera?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Kad smo raščistili ovaj, kad je moja patrola vojne policije i policije kad je došla rekli su mi, posle su me izvjestili da je bila jedna grupa naoružanih ljudi koji su, kad je došla patrola, pobjegli prema selu Mirkovcima. Rasprijedio sam ponovo borbeni rasprijed tog

združenog odreda i razmjestio sam se negdje u jednoj kući na sredini između Mirkovaca i Jankovaca i onda sam poslao kurire sa mojim pomoćnikom da mi probaju naći predsjednike mjesnih zajednica Mirkovci i Jankovci.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vojna policija koja je došla da vama podnese izveštaj, da li vam je opisala kakve su uniforme imali ti naoružani ljudi?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Rekli su isto da su njih četvoricu vidili, od jednog je čak ispala i radio, mala radio stanica, toki-voki koju smo mi predali u moju komandu i rekli su da su isto obučeni kao i ovi ljudi što smo ih vidili na barikadi.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Taj voki-toki koji je vama predat, da li ste videli da je to deo opreme iz Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jugoslovenska narodna armija u to vreme nije imala takva radio sredstva. Od srijedstava malog dometa najmanji je bio radio stanica "RUP-3" koja se upotrebljavala na nivou vod - četa.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi kasnije sazvali sastanak na kome su bili predsjednici lokalnih mesnih zajednica i jednog i drugog sela, i Mirkovaca i Jankovaca?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ubrzo je, prvo je stigao predstavnik MUP-a iz Vinkovaca i posle toga, možda 10 minuta stigao je predsjednik mjesne zajednice Jankovci i negde posle pola sata, to bi bilo negde naveče već oko negde oko 18.30 stigao je i predsjednik mjesne zajednice Mirkovci i onda smo počeli zajednički sastanak u toj kući.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih vas zamolio da nam ukratko opišete šta vam je rečeno tokom tog sastanka.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prvo sam, ovo moram istaći, mještani, rekao sam tamo da je u selu Jankovci tri prve kuće na onoj raskrsnici i zadnja kuća preko raskrsnice su bile srpske kuće, došla su dva domaćina tih kuća i objasnili mi i zamolili me da vojska ostane tu da štiti i njih i selo, da su to ljudi neki ubačeni, da čak nisu ni iz Mirkovaca. I ja sam rekao: "Ova kolona, ovaj združeni odred je poslat upravo da štiti narod". Sa predstavnicima mjesnih zajednica i ovim predstavnikom MUP-a iz Vinkovaca tražio sam, objasnio sam prvo koji je zadatak moj koga sam dobio od mog pretpostavljenog komandanta i tražio sam da se prekinu sva dejstva jer ću u suprotnom ja morati upotrebiti nekakvu silu da bi se stišalo to. I...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ljudi koji su bili prisutni na tom sastanku, da li su vam oni naveli ko su bili ti ljudi koji su se infiltrirali u to područje, da li su ih popisali?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo predsjednik mjesne zajednice Mirkovci rekao je: "Ovi ljudi što su i barikadu napravili u Mirkovcima i ovo što su uradili u selu Jankovci, vjerujte, nisu ljudi iz sela Mirkovaca, to su ubačeni ljudi sa strane". Dalje, rekli su mi da između dva ta sela vjekovima nije nikada bilo nikakvih sukoba, da je bio izuzetno dobar suživot, da na svaki Božić, da na svaki Uskrs da su jedni drugima išli, izmjenjivali posjete. Čak ima dosta i brakova sklopljenih između mještana sela Mirkovci i sela Jankovci.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I da bi bilo jasno za zapisnik, da li vi nam kažete da je vama bilo rečeno da su ti ljudi koji su došli sa strane, koji su bili ubačeni sa strane zapravo oštetili one tri kuće u Jankovcima?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U stvari, oni su, meni je rečeno da su to ubačeni ljudi od predsjednika mjesne zajednice Mirkovaca, a oštetili su jednu kuću ustvari, jednu hrvatsku kuću koja je bila do prve srpske kuće preko puta one raskrsnice. U stvari u prizemlju te kuće je bila gostiona, a gore su bila još dva sprata gdje su živjeli mještani te kuće. Znači, samo jedna kuća je zapaljena.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Tokom večeri 3. maja da li ste vi poslali vašim komandantima izveštaj o situaciji u tom području?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Po izvršenju svakog borbenog zadatka u Jugoslovenskoj narodnoj armiji obaveza komandanta je bila posle, znači negde do 22.00, da se pošalje redovni dnevni borbeni izveštaj, što sam ja posle održanog sastanka sa predstavnicima ovim koje sam naveo i uradio. Poslao sam direktno izveštaj u moju komandu gdje sam naveo kako sam krenuo, na šta sam naišao i šta sam sve do sada uradio i kako sam rasporedio jedinicu, na kakve sam prepreke naišao i na kakve ljude. Taj izveštaj je primio načelnik operativnog centra u mojoj komandi i direktno ga odmah prosledio u komandu Prve vojne oblasti u Beograd.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U tom izveštaju da li ste vi opisali ono šta se desilo kod barikade?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo sve sam opisao što... Znači sve što sam iznio sad u ovom mom izlaganju praktično sve sam naveo u tom izveštaju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste nam ovde rekli da je vaša vojna policija vas obavestila o tome da je ta grupa koja je ubačena u to područje pobjegla prema Mirkovcima. Posle toga da li je bilo još neke pucnjave ili nekih drugih sukoba u tom području kojih se sećate dok ste vi tamo bili?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U toku noći 3. na 4. maj 1991. godine uglavnom nije bilo pucnjave. Čula se sporadična pucnjava na kraju sela Mirkovaca što se ne bi moglo reći da je bila pucnjava između na selo Jankovce, možda više iz nekih drugih razloga, iz zastrašivanja ili pijanstva, ali uglavnom se situacija dosta dobro smirila.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi poslali ljude koji su bili pod vašom komandom, da li ste ih razmestili tako da pokušate da razdvojite te sukobljene strane i da sprečite buduće sukobe?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Rekao sam, kad sam doveo kolonu na prostor između Mirkovaca i Jankovaca ja sam odmah to uradio, jer su upravo mojim... Kad sam dolazio tad su u stvari i bili najveći sukobi. I odmah sam jedinicu raspoređio u borbeni raspored, sa tim što poslije od dolaska ove patrole vojne policije, samo smo nešto malo dotjerali taj borbeni raspored, postavili bolja obezbjeđenja, jer je već dolazila i noć i onda oko transportera i "Praga" morali smo postaviti obezbjeđenje ljudi da bi obezbjeđivali to u toku noći, da ne bi bilo kakvo iznenađenje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi kasnije dobili odgovor na izveštaj koji ste poslali vašim pretpostavljenim 3. maja?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: 4. maja, ujutru dobio sam odgovor od mog pretpostavljenog komandanta da ostanem u takvom rasporedu gdje se nalazim i da obezbjeđujem da tu bude takav mir, da bi stvarno 4. maja uglavnom na tom prostoru ponegdje se moglo čuti sporadično pucanje. Nije bilo nekih dejstava.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta se desilo 5. maja?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: 5. maja negde oko 10.00 došao je jedan moj kolega u vozilu "Zastava 101" sa naređenjem od mog pretpostavljenog komandanta gde se kaže da se on postavlja sad za komandanta tog združenog odreda, a da ja treba da se vratim u svoju pretpostavljenu komandu. Ja sam onda izvršio primopredaju, primopredaju smo izvršili dužnosti, ja sam sjeo u to vozilo. Dalje, bilo mi je narijeđeno da se navratim u mjesto Šid gdje treba da uzmem dva vojnika koja su išla iz Beograda. I tako sam i uradio.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je bilo neobično da dobijete takvo naređenje, usred operacije koju ste izvršavali?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Naravno da jeste.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pošto ste napustili to područje, da li ste saznali šta se desilo sa združenim odredom koji je bio stacioniran u tom području?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Posle mog odlaska, negde 7. maja na 8. maj došlo je do žestokih sukoba na tom prostoru između sela Mirkovci i Jankovci i praktično tad je i počela, počelo može se reći pravo, rat na tim prostorima. Mogu da kažem i to da od ovih domaćina od četiri kuće da su negde 6. maja poslali pismo komandi, mojoj pretpostavljenoj komandi gdje su tražili da se hitno ponovo ja vratim na taj prostor. Taj dokument se može vidjeti i naći u Operativnom centru Prve vojne oblasti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kad ste se vratili u vašu komandu, da li ste razgovarali sa vašim nadređenim oficijom o tome šta se desilo u Hrvatskoj?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Kad sam se vratio u svoju pretpostavljenu komandu, svakako po dužnosti otišao sam kod svog komandanta koji me je postavio na dužnost da podnesem i usmjerni izvještaj. Međutim, odmah čim sam ušao u njegov ured, on me je pitao: "Kakav si ti ono izvještaj poslao", kažem: "Redovni borbeni izvještaj". Pa kaže: "Kakve si ti četnike vidio? Vidio si mačke".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A šta ste mu vi odgovorili?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Komandante, vidio sam prave ljude četnike onake kakve sam gledao u filmu Kozara, Sutjeska i Neretva." Ma kaže: "Nemoguće".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li vam je on rekao nešto o tome kakav je bio odgovor Prve vojne oblasti na taj vaš izvještaj?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: On mi nije rekao, a to sam čuo od načelnika operativnog centra da je usledila reakcija Prve vojne oblasti zašto je došao taki izvještaj, da je moj pretpostavljeni komandant kritikovan radi toga, što nije prvo on provjerio taj izvještaj.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Otprilike u to vreme kakav je bio sastav oficijera u vašem korpusu, nacionalni sastav, i da li se on menjao?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U to vrijeme u užem dijelu komande moje na funkciji višoj od nesrba nalazio sam se ja i još jedan oficijer hrvatske

nacionalnosti. Ostalo su svi, komandant, načelnik štaba, svi pomoćnici bili su srpske nacionalnosti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je uvek bilo tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Uvijek... Od formiranja moje jedinice nije bilo tako. Međutim, od 1988. godine znači kad je formirana pa do 1990. godine otprilike je bilo mješovitog sastava, ali komanda korpusa je bila uglavnom takog sastava. U ovim nižim jedinicama bilo je komandanata nivoa brigade koji nisu bili srpske nacionalnosti. Međutim, 1990. godine praktično ni jedan komandant od nivoa bataljona, pa do najviše komande nije bio da nije bio Srbin, da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Tokom tog vremena, leta i početka jeseni 1991. godine, da li je bio ograničen vaš pristup informacijama, onim informacijama kojima ste ranije imali pristup?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam vam rekao u početku da sam u svojoj pretpostavljenoj komandi imao jednu od značajnih i odlučujućih uloga u operativnom i ratnom planiranju. Posle mog povratka, možda posle petnaestak dana, narijeđeno mi je da dužnost predam, praktično da ne mogu više, da se zabranjuje pristup u operativnu salu gde se vrši ratno planiranje. I obavljao sam i dalje dužnosti u tom odjeljenju, ali ne dužnosti koje se odnose na ratno planiranje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste bili kritikovani ili disciplinski kažnjeni ili da li su vas optužili za nešto šta bi moglo da objasni zašto su vam uskratili pristup ovim informacijama?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Disciplinski nisam bio kažnjen. Međutim, samo kažnjavanje je to što sam, što mi se zabranilo da radim na poslu koga sam radio od 1988. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Tokom tog vremena, da li ste vi bili prisutni kad se neko obratio velikoj grupi vojnika JNA i da li vas je to zabrinulo?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Negde u jesen, mislim da je oktobar bio mjesec, bio sam uključen u jednu ekipu koja je imala zadatak da izvrši mobilizaciju jedne brigade u Bijeljini. Za komandanta te brigade, sjećam se, bio je određen pukovnik Simić Novica. Ta brigada je imala zadatak da posle mobilizacije izvrši marš i da učestvuje u ratnim dejstvima na prostoru, na prostoru Okučan - Gradiška. Oko mobilizacije imali smo razne zadatke, ja

sam bio jedan, u to vrijeme jedan od referenata za upravo mobilizaciju. Znači, više nisam bio na onoj funkciji što sam vam govorio, bio sam potpuno smjenjen i postavljen na neku ovu sporednu dužnost u sasvim drugo odjeljenje. Mobilizacija je trajala dva dana. Jedan bataljon te brigade se mobilisao sa prostora Bijeljine i okolo Bijeljine, jedan bataljon sa prostora Šapca i okolnih mjesta i jedan bataljon Sremska Mitrovica i okolina. Ljudi, odnosno vojnici koji su dolazili, bataljoni koji su dolazili sa prostora Srbije bili su obučeni u uniformama Jugoslovenske narodne armije. Međutim, 90 posto nije nosilo na kapama oznake koje je nosila Jugoslovenska narodna armija, imali su oznake ove četničke. I pored toga nije se ništa reagovalo. Naš vođa tima... Izvršili smo mobilizaciju, znači formirali jedinice od odeljenja do bataljona, formirali brigadu i drugog dana negde oko 15.00 izvršeno je postrojavanje brigade i na tom postrojavanju predat je raport vođi mog tima i ovog generala. On je pozdravio i onda je po običaju održao govor i pripremu praktično tu moralno-političku pripremu brigade za odlazak na izvršenje zadatka. Pozdravio brigadu nije sa dotadašnjim pozdravom kojim se pozdravlja u JNA: "Drugovi vojnici, zdravo", nego je pozdravio: "Bog vam pomogao, junaci". Zatim je govorio: "Vi ste hrabri srpski junaci koji treba da odavde krenete i da idete na prostor i da štitite i branite hrvatski", ovaj, "srpski narod u Republici Hrvatskoj". I još je tako, ali ovo mi je ostalo upečatljivo u tom govoru. Mi smo svakako i kolege moje koji su čak i Srbi bili, bili iznenađeni takvim nastupom našeg vođe tima.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, samo par pitanja koja se tiču ovog događaja. Možete li da nam kažete koliko obično ljudi ima u brigadi?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Zavisi koja je brigada. Ovo je bila laka brigada, u njoj ima negde od 1.500 do 2.000 vojnika.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prema tome, taj govor koji ste nam sad opisali se održao ispred otprilike 1.500 do 2.000 vojnika, zar ne?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo tako.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste nam rekli da ljudi koji su mobilisani iz Srbije da su imali drugačije kape nego one koje su obično nosili vojnici JNA. Zar to nije moglo da se smatra kršenjem propisa JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo vojnici koji su mobilisani na prostoru Šapca, Sremske Mitrovice, veliki broj njih je imao, nije nosio titovke kao što je bilo u to vrijeme da je nosila JNA, imali su šajkače i imali su na šajkačama oznake, ne zvijezdu petokraku nego četničke oznake.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je to predstavljalo kršenje propisa JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U normalnim uslovima to se ne bi smjelo desiti, ali u tim uslovima kad je već, to je svakako predstavljalo vrlo, vrlo veliko kršenje tadašnjih pravila i propisa u Jugoslovenskoj narodnoj armiji. I za to se odgovaralo prije i išlo u zatvor.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Što se tiče sadržaja govora koji je bio izrečen pred tim ljudima, da li je on bio u skladu sa ranijim propisima o tome kako se obraća pripadnicima JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prvo, prvi put pred tako jedno velikom jedinicom... Ustvari prvi put sam čuo pred jedinicom još Jugoslovenske narodne armije pozdravljanje jedinice na takav način. Drugo, nikad do tada nisam čuo ni približno takav govor kojim se pripremala jedinica da izvršava i u miru neki zadatak nisam čuo takav govor.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Mogu li sada da vas zamolim da se osvrnemo na neko drugo pitanje. Da li ste tokom vršenja vaših zvaničnih dužnosti vi saznali o tome da se pripadnici Teritorijalne odbrane iz Republike Srbije raspoređuju na teritoriji van Republike Srbije?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prilikom obavljanja moje dužnosti ja sam saznao i vidio da pripadnici Teritorijalne odbrane iz Republike Srbije se upotrebljavaju na prostorima van Republike Srbije. Brigada Teritorijalne odbrane Loznica u nekoliko navrata je dolazila iz Loznice u mjesto moje lokacije, tu se odmarala, popunila, prenočila i odlazila na izvršenje ratnih zadataka u Republiku Hrvatsku. Takođe znam da je jedan bataljon Teritorijalne odbrane Republike Srbije prilikom napada na Zvornik, upotrebljen u napadu na Zvornik.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da bude jasno za zapisnik. U kojoj Republici se nalazi Loznica?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Loznica se nalazi u Republici Srbiji.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Opišite Pretresnom veću, molim vas, prema vašem shvatanju šta treba da se učini, odnosno ko treba da izda odobrenje pre nego što pripadnici Teritorijalne odbrane jedne republike budu razmešteni van granica te republike?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Teritorijalna odbrana u Jugoslaviji bila je formirana na nivou republike, postojao je Republički štab Teritorijalne

odbrane koji je bio potčinjen političkom rukovodstvu, praktično predsjedniku republike. Republički štab je praktično bio potčinjen u svim republikama Jugoslavije predsjednicima, odnosno predsjednicima republika.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih vam skrenuo pažnju na jednu drugu temu. Dok ste obavljali svoje službene dužnosti da li ste čuli, da li ste znali za nastojanje da se ukloni oružje iz skladišta Teritorijalne odbrane u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Donijeta je naredba od Generalštaba armije Bosne, donijeta je naredba, znači izdato je narijeđenje da se, od Generalštaba JNA, da se svo oružje Teritorijalne odbrane koje je do tada čuvano u skladištima Teritorijalne odbrane, obezbjeđivano, čišćeno i upotrebljavano na vježbama oduzme od Teritorijalne odbrane i stavi u skladišta i pod kontrolu Jugoslovenske narodne armije, što je u 100 posto izvršeno u Republici Bosni i Hercegovini, skoro i u Hrvatskoj, dok to nije uspjelo da se izvrši u Sloveniji, jer Slovenci nisu pristali na to.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prema vašim saznanjima u području koje je vama poznato, da li je to učinjeno jednoobrazno bez obzira na etnički sastav dotičnih opština?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Oružje Teritorijalne odbrane je oduzeto i stavljeno pod kontrolu i u skladišta Jugoslovenske narodne armije jednoobrazno, bez obzira na etničku pripadnost.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste kasnije saznali da je to oružje ponovo raspodjeljeno posle oduzimanja i stavljanja pod kontrolu JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U proljeće 1992. godine, februar, mart, početo je da se izdaje oružje Teritorijalne odbrane i da se izvozi iz skladišta JNA i da se dijeli uglavnom u mjesta, odnosno u opštinske štabove Teritorijalne odbrane koji su bili naseljeni srpskim stanovništvom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kako ste to saznali?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Lično sam vidio i utovar i vidio kolone koje su odvozele to naoružanje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Navedite nam neke konkretne lokacije za koje lično znate da su tako naoružane?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Iz mog mjesta lokacije gdje su odloženo naoružanje jesu Vlasenica, Šekovići, Lopare, Ugljevik. Uglavnom, evo to

sam ja vidio kad su kolone išle, kad je oružje tovoreno i odvoženo. To je otprilike bilo u martu 1992. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pretresno veće je već čulo iskaze svedoka o povlačenju snaga iz Slovenije i Hrvatske. Ne želim sada da se usredsredim konkretno na povlačenje, ali dajte nam samo vaš komentar kakva su bila vaša zapažanja gde su se oni povukli kad su zauzeli položaje u Bosni?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Uglavnom jedinice koje su dolazile iz Republike Slovenije i Republike Hrvatske dolazile su na prostor i raspoređivane su na prostor Bosne i Hercegovine. Na prostor moj, gdje sam ja boravio, došla je vrlo jaka jedinica, zvala se Četvrta oklopna brigada iz Jastrebarskog iz Hrvatske i raspoređena je uglavnom na lokacije gdje su bile opštine sa većinskim srpskim stanovništvom. Mogu navesti, ta brigada je imala u svom sastavu jedan bataljon tenkova "T-84", a dva bataljona su bila "T-55" i raspoređeni su bili jedan bataljon je bio na prostoru Šekovića i tih sela oko opštine, na prostoru uglavnom opštine Šekovići. Jedan bataljon od Zvornika prema Bijeljini je bio raspoređen i jedan bataljon je obezbjeđivao aerodrom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko tenkova čini tenkovski bataljon?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Bataljon čini 31 tenk.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prema vašem sećanju u koje vreme se to dogodilo, kada je to bilo?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ova brigada je došla u jesen 1991. godine i znam da je taj komandant brigade sa ostalim komandantima u toj zoni odgovornosti bio primljen kod načelnika, odnosno predsjednika opštine dotične koja je bila najveća u tom prostoru uoči Nove godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li su u jednom trenutku skladišta koja su bila pod vašom komandom ispražnjena i roba prenesena negde drugde?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Što se tiče skladišta, komandi i jedinica na prostoru Bosne i Hercegovine uglavnom se probalo da se izbjegnu sve slabosti koje je JNA napravila u Sloveniji, a posebno u Republici Hrvatskoj. Naime, nastojalo se da sva skladišta i sve jedinice i komande koje se nalaze na prostorima gdje je veći, gdje je mješoviti sastav i gdje je većinski hrvatsko ili bošnjački narod da se skladište izmjesti iz tih prostora i da se razmjesti i izvuku, predislociraju na prostore sa većinskim srpskim

stanovništvom. Takođe i sve komande da se izvuku i da se razmjestе na prostor i gradove sa većinskim srpskim stanovništvom, što je praktično do kraja marta 1992. godine i učinjeno

SUDIJA MEJ: O tome smo čuli od drugih svedoka. Mislim da možemo da se pozabavimo onim šta je svedok lično video ili čuo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine svedoče, sada me zanima druga polovina maja 1992. godine, posle službenog povlačenja JNA iz Bosne. Da li ste imali nekakva lična saznanja o učešću, odnosno prisutnosti jugoslovenske vojske u Bosni posle tog datuma?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Posle povlačenja Jugoslovenske narodne armije sa prostora Bosne i Hercegovine i praktično prestanka njenog da bude Jugoslovenska narodna armija, znači 4. maja je postala ili 19. maja, možda, tu negdje u tom, postala je Vojska Jugoslavije. Poznato mi je učešće jedinica Vojske Jugoslavije na prostoru Bosne i Hercegovine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Recite nam, molim vas, neke konkretne primere za koje znate?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prvo mogu da kažem da je učešće Novosadskog korpusa bilo u nekoliko navrata na prostoru posavskog koridora. Posebno je to bilo izraženo u oktobru 1992. godine kada se proširivao i obezbjeđivao posavski koridor. Ovaj podatak je potvrđen od oficira koji je prilikom izvođenja te operacije Novosadskog korpusa sa još tri vojnika zarobljen i koji je bio u našim, kod naših organa na ispitivanju koji je potvrdio da pripada Novosadskom korpusu i isti je posle nekoliko mjeseci razmjenjen.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Neki drugi primeri, možda neki za koji imate lična saznanja.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Znači, ovo imam saznanja i lični sam imao kontakt sa tim majorom, znači ovo, a imam saznanja oko učešća Užičkog korpusa u rejonu Skelana kod Bratunca, znači i Srebrenice, dalje, učešće Užičkog korpusa u rejonu Goražda i na prostoru znači tih mjesta u Podrinju. Tim jedinicima u to vrijeme, to se zna sigurno, komandovao je lično general Ojdanić koji je bio komandant tad ovoga Užičkog korpusa.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sad ću da vas zamolim, da budete što je moguće precizniji i da nam kažete kada je Užički korpus učestvovao na tom području?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Užički korpus na području Skelana, na prostoru Goražda je učestvovao od maja 1992. godine, pa negde do jula 1992. godine. To su moja saznanja koja sam dobio od mojih obaveštajnih organa.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih vam skrenuo pažnju na paravojne jedinice. Recite nam, molim vas, šta znate o korištenju pripadnika paravojnih formacija u nekim od događaja u Bosni?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Na prostoru Bosne i Hercegovine, kao i na prostoru Republike Hrvatske događaj koji sam opisao koji se desio u Mirkovcima, upravo agresija na Bosnu i Hercegovinu je počela sa ubacivanjem i dejstvom tih paravojnih formacija. Prva takva jedinica vrlo organizovana, vrlo dobro obučena, vrlo dobro organizovana ubačena je iz Republike Srbije na prostor Bosne i Hercegovine u rejonu Bijeljine i znamo događaj koji se desio u Bijeljini, da to ne opisujem. Dalje, upotreba tih paravojnih jedinica, ja ih ne bih nikad zvao paravojnih, zvao bih ih specijalne i dobro obučene jedinice, upotrebljavana je cijelo vrijeme rata u Bosni i Hercegovini. I zadnja upotreba te jedinice bila je 1995. godine kada su jedinice Armije Bosne i Hercegovine bile pred oslobađanjem Bijeljine. Tada je došla brigada Arkanova koja se uključila i koja je praktično zaustavila na jednom dijelu fronta najvažnijem naprijedovanje jedinica Armije Bosne i Hercegovine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na osnovu vaših vojnih iskustava recite nam kakve zadatke, kakve funkcije su imale te specijalne snage u smislu nekih vojnih planova, odnosno vojnih događaja koji su vama poznati?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Opet neću zvati, ja ću ih zvati specijalne jedinice, one su imale zadatak isto kao i prilikom agresije na Bosnu i Hercegovinu, da se u početnom periodu rata, da se ubace na određeni prostor, uzećemo Bijeljina, Zvornik, da u tom prostoru naprave kaos, da poubijaju 30, 50 ili nekoliko civila, prije svega uglednih ljudi. Na to se uvijek išlo da se ugledni ljudi u tom gradu likvidiraju, da opljačkaju, da naprave smutnju da bi onda stvorili uslove da jedinice JNA to mjesto, taj grad blokiraju i da one praktično počinjaju uzimati učešća u okupaciji tih gradova.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Komanda u čijem ste vi bili sastavu unutar JNA, da li je ona znala za prisutnost odnosno dejstvo ovih specijalnih jedinica?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Odmah čim je prva jedinica pošla na prostor Bosne i Hercegovine komanda u čijem sam ja sastavu znala je za to da je ta jedinica pošla iz Republike Srbije i šta je uradila u Bijeljini.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kakav je stav zauzeo vaš komandant, odnosno komandant korpusa u vezi sa ovim specijalnim jedinicama?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Praktično komandant tadašnji korpusa sa jedinicama Jugoslovenske narodne armije, jer je bila još Jugoslovenska narodna armija, nije uopšte reagovao na dještvo ove specijalne jedinice, nije reagovao na to da je sa prostora druge, već u to vrijeme druge države ubačena jedinica i da je napravila praktično zločin nad civilnim stanovništvom, a što je bila obaveza Jugoslovenske narodne armije, jer je u pravilima našim pisalo crnim slovima da je pored zaštite integriteta Jugoslavije zadatak Jugoslovenske narodne armije da štiti bezbjednost stanovništva Jugoslavije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A sada bih vam skrenuo pažnju na Bijeljину. Pretresno veće je, naime, saslušalo brojne dokaze o tome šta se onde dogodilo. Ja bih hteo da nam vi pak opišete, koliko možete, koje su snage JNA bile prisutne u Bijeljini, odnosno u blizini Bijeljine u to vreme, dakle, krajem marta, odnosno početkom aprila 1992. godine?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U samoj Bijeljini bila je stacionirana komanda divizije. Od Zvornika pa prema Šepak - Janja bili su razmješteni većina drugog bataljona Četvrte oklopne brigade. Na ulazu u Bijeljину sa jednog pravca bili su uglavnom svi prilazi Bijeljini bili su blokirani sa jedinicama Jugoslovenske narodne armije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pomozite nam, molim vas, koristeći se jednostavnim jezikom, koliko je bilo vojnika JNA tamo? Otprilike koliki je bio broj vojnika koji su bili razmešteni i kakvu su opremu imali?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U samoj Bijeljini nije bilo puno ljudi u samoj kasarni. Bilo je negdje oko 100 i nešto ljudi, znam sigurno, znači nije ni do 200, ali oko Bijeljine je bilo razmješteno negdje oko 18 tenkova i tri pješadijska i jedan motorizovani bataljon.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jedan motorizovani bataljon, od čega bi se on sastojao?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jedan motorizovani bataljon uglavnom to je pješadija na motornim vozilima. To je praktično pješadijski bataljon motorizovan. U svom sastavu od naoružanja ima svo streljačko naoružanje, ima minobacače 82 milimetara, minobacače 120 milimetara i protivavionske topove od 40 milimetara.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prema pravilima i propisima JNA kakva bi bila reakcija ako, sobzirom na takvo prisustvo snaga, dođe do upada naoružane neregularne vojske?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prema propisima, prema zadacima koje je imala Jugoslovenska narodna armija, moj komandant po svim pravilima i propisima koji su tada važili trebao je izdati narijeđenje da se ta grupa blokira, pohapsi i da se stavi pod kontrolu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada me zanima kraj prve nedelje u aprilu 1992. godine. Da li ste vi na televiziji videli snimak posete gospođe Biljane Plavšić Bijeljini?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Posle događaja u Bijeljini, masakra koji je izvršen, u Bijeljini je došla član Predsjedništva Bosne i Hercegovine Biljana Plavšić. Došao je član Predsjedništva takođe Bosne i Hercegovine Fikret Abdić i došao je načelnik štaba Druge vojne oblasti general potpukovnik Prašović. Vidio sam da se Biljana Plavšić kao član Predsjedništva Bosne i Hercegovine ljubi i grli sa čovekom koji je izvršio pokolj u Bijeljini. Dalje, vidio sam da načelnik Štaba Druge vojne oblasti general potpukovnik Prašović praktično raportira Arkanu i odaje mu priznanje što je obavio dobro zadatak umjesto da uradi ono što sam malo prije rekao, da pohapsi tu grupu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Druga vojna oblast, za koje je područje bila nadležna?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Druga vojna oblast je formirana posle raspada praktično Pete vojne oblasti, zagrebačke vojne oblasti i u njen, sa sjedištem u Sarajevu. Za komandanta Druge vojne oblasti postavljen je general pukovnik Milutin Kukanjac, načelnik štaba general potpukovnik Prašović, i njena zona odgovornosti praktično je bila Republika Bosna i Hercegovina, dijelovi Krajine, znači Kninska krajina, djelovi Slavonije, Baranja i praktično sve do Dunava, Dunava i Drine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A sada ću da vas zamolim da pogledate jedan video snimak. Za Pretresno veće, deo za koji želim da čuju komentar od svedoka ići će veoma brzo. Ja sam napravio dve fotografije sa tog video snimka, pa bih hteo da to pogledamo prvo, a onda ćemo da pustimo video snimak, da svi u sudnici mogu da ga vide. Sad ću da vas zamoliti gospodine da pogledate fotografiju na ekranu pred vama. Zamoliću poslužitelja da vam sve to namesti. Prepoznajete li fotografiju koja se sada nalazi pred vama?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo ovde na ovoj fotografiji prepoznajem načelnika Druge vojne oblasti general Prašovića sa rukom podignutom gdje salutira, odnosno predaje raport Arkanu. Evo na ovoj slici se posle predaje raporta pozdravlja sa Arkanom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li su obe ove fotografije skinute sa video snimka ovog događaja?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ove fotografije su identične jer su iste, istog tog dana bile na "TV BH".

TUŽILAC GRUM: Molim vas da pustite video snimak, a od vas želim kasnije da čujem komentare. Primjećujem da se radi o video snimku srpske televizije, to je dokazni predmet Tužilaštva broj 425, tabulator 4.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

SVEDOK B-1493: Na ovoj slici se vidi ponovo načelnik štaba Druge vojne oblasti u sredini general potpukovnik Prašović, desno od njega se vidi Fikret Abdić i lijevo se vidi Biljana Plavšić.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada ću da vas zamolim da se svedoku pokažete dokazni predmet 425, tabulator 2, odnosno 20. Ne, oprostite, broj 2, molim da se original na BHS-u da svedoku. Gospodine, pogledajte molim vas ovaj dokument. Zanima me autor dokumenta.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ovo je dokument koji se svakodnevno radio i do 22.00, slao pretpostavljenom u komandu. Znači, ovo je redovni dnevni operativni izvještaj koji je ova komanda poslala svojoj pretpostavljenoj komandi.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih želeo da vas zamolim da pročitate prvu rečenicu posle broja 2. Molim vas da pročitate naglas prvu rečenicu pod brojem 2.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Stanje borbene gotovosti jedinica korpusa obezbjeđuje izvršenje zadatka. Sve jedinice su u punom stepenu gotovosti, a posebno sastavi operativne grupe jedan i u garnizonu Bijeljine. U 38..."

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, samo da vas zamolim da prokomentarišete tu rečenicu. Da li ta rečenica znači da je JNA u bijeljinskom garnizonu bila u punoj borbenoj gotovosti, potpuno popunjena?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prema ovom izvještaju komandanta koji šalje ovo, znači jedinice na prostoru Bijeljine su u punoj borbenoj gotovosti, potpuno popunjene u ljudstvu i materijalno tehničkim sredstvima.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na osnovu vašeg iskustva da li bi bijeljinski garnizon u punoj borbenoj gotovosti bio u stanju da izađe na kraj sa upadom Arkana i njegovih ljudi u to područje?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Tačno. Jedinice koje su se nalazile u Bijeljini, da ne govorimo jedinice koje su se nalazile u neposrednoj blizini Bijeljine kod Janje gdje je bilo priličan broj tenkova, mogle su vrlo lako da izađu na kraj sa ovom specijalnom jedinicom koju je doveo Arkan i koja je izvršila agresiju, koja nije bila naoružana ni sa tenkovima ni sa oklopnim transporterima. U svom sastavu je imala uglavnom lako naoružanje i protivavionske topove, jednocijevce i trocijevce. Tako da nije bilo uopšte problema da jedinice JNA one koje su se nalazile i u kasarni se razračunaju sa Arkanom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih vas zamolio da pročitate prvu rečenicu pod brojem 4.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Stanje na teritoriji je krajnje složeno. U Bijeljini je grad pod kontrolom SDS-a i arkanovaca koji čak ne dozvoljavaju ni našoj oklopnoj jedinici da izađe u grad na određene punktove."

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih vas zamolio da prokomentarišete tu rečenicu.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Imam saznanja od starješine ranga potpukovnika koji je sa jedinicom i sa jednim tenkom u kasarni u Bijeljini su se nalazila dva tenka, sa jednim tenkom i sa jednim vodom vojnika pokušao da izađe iz kasarne da je taj vojnik lično, da je taj starješina ranga potpukovnika dobio šamar od Arkana i da je naređeno mu od pretpostavljene komande da se vrati u kasarnu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih želeo da se osvrnemo na još dve rečenice u tom dokumentu. Prva rečenica je pod brojem 8.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Bezbjednosno-politička situacija u zoni odgovornosti korpusa je veoma složena, a u pojedinim područjima kritična

- Bosanski Brod, Bijeljina. Postoji realna opasnost da se situacija bitno pogorša u opštinama Zvornik, Tuzla, Živinice i Brčko, uz opasnost međunarodnih sukoba sa nesagledivim posledicama.”

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U toku redovnih operacija JNA, da li bi načelnik štaba bio upoznat sa ovom procenom situacije jednog od njegovih oficira u nekoj opštini, u opštinama koje su spomenute u ovom dokumentu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Bilo je obavezno da načelnik štaba u potpunosti poznaje situaciju, jer načelnik štaba praktično je taj koji planira i rukovodi borbenim dejstvima.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Poslednja rečenica koju bih vas zamolio da pročitate je poslednja rečenica u tom dokumentu, odmah iznad potpisa.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam utisak da je ovde nešto nejasno. Ja sam shvatio da gospodin Grum pita da li je načelnik Generalštaba JNA bio upoznat sa ovim, a svedok je govorio o načelniku štaba neke niže jedinice, pa da bi se taj nesporazum otklonio verovatno treba da zatražite razjašnjenje.

SUDIJA MEJ: Gospodine Grum, hoćete li to da pojasnite?

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ja sam vas pitao za šefa Generalštaba. Možete li da nam kažete da li bi on u normalnoj situaciji bio upoznat sa tim?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U principu, po svim vojnim pravilima koji su vladali u Jugoslovenskoj narodnoj armiji načelnik štaba je najviši oficir koji rukovodi štabom i odgovoran je za borbeno planiranje i izvođenje borbenih, svih borbenih dejstava i svih nenormalnih i normalnih situacija u zoni odgovornosti. Znači od najvišeg do najnižeg nivoa načelnik štaba je taj koji mora biti u potpunosti upoznat sa svom situacijom na terenu i u stanju u jedinicama JNA.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada vas molim da pročitate poslednju rečenicu u dokumentu.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Preduzete mjere povišene borbene gotovosti u komandama i jedinicama obezbeđuju adekvatnu zaštitu ljudi i ljudskih života, naoružanja i opreme u..."

prevodioci: Možete li, molim vas, da čitate malo sporije.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Preduzete mjere povišene borbene gotovosti u komandama i jedinicama obezbjeđuju adekvatnu zaštitu ljudi i ljudskih života, naoružanja i opreme u svim jedinicama korpusa."

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ova konkretna rečenica ukazuje na to da je ovaj komandant smatrao da je on bio u situaciji da adekvatno zaštititi živote ljudi u području za koje je on bio odgovoran?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Lično mislim kad kaže u ovom dijelu, "adekvatnu zaštitu ljudi i ljudskih života", da je komandant koji je poslao ovaj operativni izvještaj, da misli na ljude i ljudske živote svojih vojnika i svojih jedinica, da ne misli na ljude i ljudske živote stanovništva u njegovoj zoni odgovornosti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada vas molim da se svedoku pokaže dokazni predmet Tužilaštva 425, tabulator 3. Ovo je telegram. Sada bih želeo da se osvrnemo na ovo šta je rukom napisano u telegramu. Da li prepoznajete rukopis?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Odlično prepoznajem jer sam ga dosta put čitao i potpis takođe poznajem. Znači, rukopis je generala, general pukovnika Milutina Kukanjca, komandanta Druge vojne oblasti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih vas zamolio da pročitate odlomak ovog telegrama koji počinje u prvom redu i onda ću ja da vas otprilike na pola da prekinem.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Obavještavam vas da je glavni pregovarač u Malom Zvorniku sa predstavnicima Skupštine opštine Zvornik i Srpske opštine Zvornik bio Arkan. Na pregovorima je bio i kapetan Obrenović Dragan te Abdulah i Alija kao i Jovo Mijatović. Arkan je bio glavni pregovarač u ime druge strane, a dvojica predstavnika su bili ranije pretučeni. Zvorniku je potrebno da položi oružje i Krizni štab Skupštine opštine Zvornik odluči o sudbini ultimatumu u 16.00. Procjenjujem da ultimatum neće biti prihvaćen i da će nastati nevidljivi masakr nezaštićenog i nevinog stanovništva i teške ekološke posljedice usled samoubilačkih akcija očajnog stanovništva. Šaljem vam ovu depešu da vas od neba zamolim da u ime najsvjetlijih tradicija Jugoslovenske narodne armije i najsvjetlijih moralnih normi naših naroda zaštitite ugledno stanovništvo od katastrofe..."

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Piše ugroženo. Časne sudije, ugroženo, a ne ugledno.

SVEDOK B-1493: Ugroeno, ugroeno, nema ž.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ne ugledno stanovništvo.

SVEDOK B-1493: Ugroženo, ugroženo. U redu, "ugroženo stanovništvo od katastrofe kakvu u istoriji nikad nije doživjelo..."

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Hvala. Hoćete li da nam kažete ko je napisao ovaj telegram?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ovaj telegram je napisao Izet Mehinagić. On je bio direktor Direkcije za izgradnju pruge Zvornik, Tuzla - Zvornik i jako veliki prijatelj generala Milutina Kukanjca. Znam da su se izuzetno družili dok je gospodin bio u Tuzli.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li, molim vas, da nam opišete kakve je resurse imao na raspolaganju, kakve resurse je imala na raspolaganju JNA u području Zvornika i Malog Zvornika koje je mogla da upotrebi protiv Arkana kada je on došao u Zvornik?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Rekao sam da prilikom dolaska Četvrtke oklopne brigade iz Jastrebarskog, da je jedan bataljon brigade raspoređen upravo u Zvorniku i praktično sama ta brigada je mogla da se suprotstavi Arkanu. Sam taj bataljon oklopne brigade se mogao efikasno suprotstaviti. Međutim, u blizini Zvornika se nalazilo takođe daleko značajnija jedinica na udaljenju od 30 do 40 kilometara koje su jedinice bile motorizovane, dobro naoružane i koje su vrlo brzo mogle da pristignu u Zvornik i da po narijeđenju, da je izdato ovakvo narijeđenje, da reaguju i da se ne dozvoli masakr koji je izvršen u Zvorniku.

SUDIJA KVON: Molim vas takođe da pročitate ono šta je napisano rukom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ja sam upravo hteo to da zamolim svedoka. Hoćete li, molim vas, da pročitate ono šta je napisao rukom general Kukanjac?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: "Jankoviću, da preduzmete sve mjere za zaštitu građana u Zvorniku." Prvo piše: "Javiti generalu Jankoviću da pre-

duzme sve mjere”, tačno tako piše ”Javiti generalu Jankoviću da preduzme sve mjere za zaštitu građana u Zvorniku”.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li su, po vama, preduzete sve mere da bi se zaštitili građani Zvornika?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Znamo kakav je bio ishod dejstava Arkana i drugih jedinica koje su napadale na Zvornik. Praktično ni jedna jedinica Jugoslovenske narodne armije nije se angažovala da bi spriječila ono što je Arkan učinio u Zvorniku.

TUŽILAC GRUM: Hvala. Ja nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Sad pravimo pauzu od 20 minuta. Na kraju današnjeg dana ćemo da ostavimo vremena da prodiskutujemo o proceduralnim pitanjima i o svedocima po Pravilu 92bis. To ćemo da počnemo u 13.30, a posle pauze nastavljamo sa unakrsnim ispitivanjem.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Grum.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, izvinjavam se, propustio sam da postavim nekoliko pitanja u vezi sa kulturnim spomenicima, o čemu svedok takođe ima lično saznanje. Mogu li da nastavim sa ispitivanjem?

SUDIJA MEJ: Izvolite.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, da li ste bili prisutni ili imate ličnih saznanja u vezi sa uništavanjem džamija i drugih kulturnih dobara?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U zoni odgovornosti gdje sam ja komandovao, bio sam prisutan i vidjeo sam priličan broj vjerskih i kulturnih objekata koji su u toku agresije na Bosnu i Hercegovinu minirani ili artiljerijom porušeni.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Navedite nam molim vas opštine gde je došlo do ovakvog uništavanja, prema vašim saznanjima?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U opštini Gradačac porušene su sve džamije uglavnom artiljerijom. U opštini Brčko sve džamije su porušene

uglavnom miniranjem. U opštini Bijeljina svih pet džamija je porušeno miniranjem, znači postavljanjem eksploziva i rušenjem. U opštini Kladanj porušen minaret džamije direktnim pogotkom artiljerije, direktnim, neposrednim gađanjem.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na osnovu vašeg ličnih saznanja da li znate da li je bilo kakvih znakova koji bi ukazivali na to da je artiljerija korišćena da se nanese šteta kulturnoj baštini i to namerno, dakle, da to nije bila kolateralna šteta?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Vjerski objekti su rušeni ne prilikom izvođenja borbenih djestava nego kažem direktnim gađanjem pravo u minaret, jer su presijecani minareti. U jednom mjestu Rahić džamija je porušena direktnim pogotkom avio bombe, tu sam isto bio u blizini toga kad je porušeno. Tako da se praktično, znači vjerski objekti srušili ne u toku izvođenja borbenih djestava nego namjernim, praktično zatiranjem vjerskih tih objekata da ne ostane nikakav trag iza toga.

TUŽILAC GRUM: Hvala vam, nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine B-1493, vi ste svoje svedočenje jutros započeli objašnjenjima o pravljenju plana i kako sam ja ovde zapisao, odnosio se, to su vaše reči, na opasnost od eventualnog unutrašnjeg neprijatelja ekstremista HDZ-a. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Znači rekao sam da je taj plan nosio naziv angažovanje jedinica mog sastava gdje sam bio u komandi u slučaju uvođenja vanrednog stanja i u tekstualnom dijelu naređenja je spominjan kao potencijalni unutrašnji neprijatelj ekstremni dijelovi HDZ.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To je ono šta sam želeo da ustanovim. Vi ste taj plan dobili u zadatak da radite marta 1991. godine. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li su vam poznati događaji u Hrvatskoj 1990. godine i do marta 1991. godine kad ste taj plan dobili u zadatak da radite? Šta se događalo sa Srbima u Hrvatskoj do tog vremena?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Poznato mi je šta se dešavalo u tom dijelu na prostoru Hrvatske, poznata mi je "balvan revolucija" u Kninskoj Krajini, poznati su mi događaji na Plitvičkim jezerima gdje su pobijeni policajci i još slični događaji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da su upravo u to vreme, znači u 1990. godini i do marta 1991. godine počeli u najširem smislu, moglo bi se reći, progoni Srba u Hrvatskoj? Da li vam je to poznato?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Pošto je dobar dio Hrvatske bio u zoni odgovornosti u čijoj sam ja sastavu bio i dosta puta sam boravio na prostorima upravo gdje su živjeli većinom Srbi nije mi poznat ni jedan primjer da su Srbi progonjeni sa prostora Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, u prostoru i u tu zonu odgovornosti jedinice u kojoj ste vi bili spada i ovaj deo Hrvatske, Istočna Slavonija, Baranja, Zapadni Srem, Požega i tako dalje.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo govorim na te prostore i nije mi poznato da su, znači do 1991. godine nije mi poznat ni jedan primer da je bilo organizovanog progona civilnog stanovništva sa tih prostora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se sećate da je do tog vremena bio čitav niz tih likvidacija pojedinih Srba? Da li se sećate aktivnosti grupacija Tomislava Merčepa u Istočnoj Slavoniji? Da li vam je u sećanju tajno naoružavanje HDZ? Da li vam je u sećanju otpuštanje, pogotovo iz policije, državne uprave i raznih javnih službi...

SUDIJA MEJ: Idemo redom. Dakle, prvo pitanje za svedoka je bilo sledeće. Samo trenutak, samo trenutak, ja znam da je to kumulativno, ali svedok ne može da odgovori na ovakvu vrstu pitanja. Svedok može da odgovori samo na jedno pitanje, jedno po jedno pitanje. Dakle, prvo, postavljeno vam je pitanje da li znate, da li su vam poznate likvidacije Srba prema vašim saznanjima?

SVEDOK B-1493: Prema mojim saznanjima, sigurno tadašnja vlast, u Republici Hrvatskoj organizovano nije bilo ni pojedinačnih likvidacija, ako

je bilo, bilo je likvidacija između raznih dužnika ili političkih protivnika, ali u zoni, kažem u kojoj sam ja radio i boravio, sigurno organizovanih likvidacija od nesrba prema Srbima nije bilo. To kažem do, do maja 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, šta je sa ovim drugim pojavama koje sam vam nabrojao? Je li se sećate da su Srbi bili izbačeni iz ustava kao konstitutivni narod? Je li se sećate odluka o secesiji Hrvatske? Da li se sećate...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, samo trenutak, pre nego što pređemo na politička pitanja da vidimo. Postavljeno vam je pitanje o aktivnosti Tomislava Merčepa. Znete li nešto o tome?

SVEDOK B-1493: O aktivnostima grupe koja je pomenuta mi nije poznato ništa.

SUDIJA MEJ: Tvrdi se zatim da je došlo do tajnog naoružavanja HDZ. Znete li nešto o tome, da li je to zaista tako i bilo?

SVEDOK B-1493: Oko tajnog naoružavanja to je poznato, da jeste bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste vi u JNA imali uopšte tada i do tada, dok ste dobili taj zadatak da pravite taj plan utisak da oživi-
java ustaštvo u Hrvatskoj i da je na sceni nasilna secesija od Jugoslavije?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Do rada tog plana i znači do 1991. godine nije mi bilo poznato da je u zoni gdje sam ja boravio bila formirana ni jedna jedinica ili pojava organizovanih grupa ustaštva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ništa niste znali ni o secesiji ni...

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: O secesiji sam znao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li znali nešto o masovnom otpuštanju sa posla pripadnika policije i javnih službi srpske nacionalnosti?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U policiji Republike Hrvatske i posle 1991. godine sretao sam i u Zagrebu i u Slavonskom Brodu i u Osijeku policajca srpske nacionalnosti. Vjerojatno je bilo otpuštanja onih koji se nisu pridržavali zakona i propisa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, rekli ste malopre da o secesiji ste znali. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li ste vi smatrali u vojsci da je dužnost JNA da štiti integritet zemlje? Da li to spada u njene prioritete obaveze?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Rekao sam da Jugoslovenska narodna armija, prvi njen zadatak je bio da štiti cjelovitost i teritorijalni integritet Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto je onda, kako bih rekao, nešto šta nije bilo logično da se napravi plan kako bi armija vodila računa da obavi taj svoj zadatak, da zaštiti integritet zemlje koji na žalost nije zaštitila, ali da pokuša da ga zaštiti? Zašto je to onda neobično?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Po mom skromnom saznanju visokog oficira u JNA, smatram da je najviši vojni vrh potpao pod veliki uticaj političkog vodstva i da upravo nije preduzeo one mjere koje je Generalštab na čelu sa Saveznim sekretarom trebao da preduzme, jer je potpao pod uticaj i pod naređenja tadašnjeg dijela političkog rukovodstva koje se nalazilo na čelu države.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vi znate da upravo tada u martu 1991. godine i pre marta 1991. godine, pa nešto i posle marta 1991. godine, taj najviši vojni vrh je bio po nacionalnoj strukturi po najmanje srpski?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Načelnik Generalštaba u to vrijeme bio je Adžić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Srbin iz Bosne.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Srbin iz Nevesinja, Gacka, Nevesinja. Savezni sekretar je bio Veljko Kadrijević iz Imotskog koji je bio iz mješovitog braka Srbin - Hrvat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je bio Jugosloven.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jugosloven.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je bio komandant vaše armijske oblasti?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Vrlo malo u početku je bio komandant Prve vojne oblasti Spirkovski i vrlo brzo je smjenjen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je bio komandant ove Pete u Zagrebu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Bio je u početku Hrvat i on je vrlo brzo smjenjen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad je to vrlo brzo smenjen, dokle je bio?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Do 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači u 1991. godini nije bio komandant?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: U 1991. godini Špegelj nije bio više komandant.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači samo u 1990. godini je bio?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da pređemo na sledeću stvar o kojoj ste vi govorili na samom početku u vašem glavnom ispitivanju. Vi ste 2. maja dobili komandu nad jednim združenim odredom i otišli u Vinkovce. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je združeni odred koji je imao pet vodova, kako ste vi naveli, jačine oko 120 ljudi. Zadatak koji ste dobili bio je da se spreče međunacionalni sukobi na tom prostoru u koji ste poslali, znači širem rejonu Vinkovaca. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Tačno, od Vinkovaca prema Borovom Selu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se dogodilo u Borovom Selu neposredno pre toga? Da li vam je poznat upad policije koja je pucala po građanima Borova Sela?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Poznato mi je i upravo je ova reakcija i upućivanje dva odreda JNA usledila posle toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, da li ste vi bili upoznati, pošto ste upravo zbog toga tamo upućeni, šta su bili razlozi da policija puca po seljacima u Borovom Selu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Zato što je pucato na policiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači policija je došla u Borovo Selo da bi se pucalo na nju. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Policija je bila već u Borovom Selu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa zar vam nije poznato da je policija došla u Borovo Selo u dva autobusa i nekoliko drugih vozila, izašla i počela da puca potpuno bezumno na sve strane?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Poznata mi je ta situacija, ali je bila, to je došla policija da interveniše posle izbijanja sukoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sa kim je bio sukob u Borovom Selu kada...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Nema zaista nikakvog smisla, gospodine Miloševiću, da postavljate ovakva pitanja. Svedok nije dao nikakvo direktno svedočenje u vezi sa događajima u Borovom Selu. Nema smisla da se svađate u vezi toga. Pređite na nešto o čemu on ima nekakva saznanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste 2. na 3. maj stigli u Vinkovce, a onda ujutru krenuli u Mirkovce i onda ste opisali događaje na tom prostoru između sela Mirkovci i Jankovci. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Objasnili ste da ste pred Mirkovcima naišli na barikadu na kojoj je bilo ukupno tri čoveka. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste videli još kakvu barikadu u Mirkovcima na izlazu prema Jankovcima?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Iz izlaska iz sela Mirkovaca nije bila nikakva barikada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste osim ta tri čoveka i njihovog komandira koga su oni pozvali da sa vama razgovara videli još nekog naoružanog čoveka tu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prema izvještaju moje patrole vojne policije, oni su me izvjestili da su vidili da su iz kuće koja je gorela vidili četiri isto naoružana vojnika obučena isto u uniforme kao ovi što su bili na barikadama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Znači, vi ste ustanovili kao znači šef te jedinice, imali ste tri čoveka na barikadi, njihovog komandira i još ste ustanovili da su bila još četiri čoveka koja su viđena u Jankovcima. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: To sam ja vidio, ali sam od predsjednika mjesne zajednice Mirkovci na sastanku dobio podatke da je u Mirkovce došla jedna jedinica veća koja se razmjestila u samom selu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa jeste videli vi onda tu jedinicu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja jedinicu nisam vidio, kažem vidio sam samo tri čovjeka na barikadi, odnosno četiri i vidio sam od patrole dobio podatke za ova četiri koji su zapalili ovu kuću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I dobro, vi ste imali odred od 120 ljudi, redovnu jedinicu JNA. Kažete da ste videli ljude u neakvim četničkim uniformama i sad smo konstatovali da ste ih videli trojicu i da ste ih videli četvoricu, znači sedam ljudi. A recite mi...

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Osam, izvinjavam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, osam ljudi. Zašto vi te ljude, jeste ih smatrali da su oni prouzrokovali taj sukob, je li to bio vaš zaključak?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Moj je zaključak kad sam naišao na barikadu nije odavao takav izgled da su ti ljudi na barikadi prouzrokovali jer oni nisu, ljudi su ležali za mitraljezima sa redenicima u mitraljezima, mitraljezi su bili okrenuti u pravcu Vinkovaca, praktično u pravcu odakle je moj odred dolazio i nisu odavali da su, ustvari, nisu oni pucali, ali su očigledno pucali ovi ljudi koji su, na koje je, gdje sam ja uputio patrolu vojne policije i oni su zapalili, i znači, oni su izazvali praktično sukob tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ali to je bila, koliko sam ja shvatio iz vašeg izlaganja, jedna ista jedinica. Je li tako? To je bila jedna ista grupa.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ne razumijem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ta trojica na barikadi i ta četvorica koje ste videli tamo da puca ili pale kuću u Jankovcima, to je valjda bila ta ista grupa.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Nije bila ista grupa, jer su ovi ostali i dalje na barikadi, a ova četvorica što su bili u kući i palili oni su pobjegli u pravcu, povukli se u pravcu sela Mirkovaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi ste već bili između Mirkovaca i Jankovaca i već ste bili na neki način u posedu sela Mirkovci. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam prošao selo Mirkovce, to sam objasnio, i došao čelom kolone u selo Jankovce kad sam vidio da kuća gori i da čujem, da se čuje pucnjava. Objasnio sam da sam zaustavio kolonu i da sam odred rasporedio u borbeni raspored.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Objasnite mi onda, molim vas, pošto ste vi bili i tada visoki oficir i kasnije, da li je vama bilo jasno da se tu radi o nekoj paravojnoj formaciji?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ovoj koja je bila na barikadama mislite i ovoj četvorici što su zapalili?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I jednoj i drugoj.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Sigurno, bilo mi je jasno da to nije jedinica iz sastava Jugoslovenske narodne armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, mogla je biti samo nekakva paravojna formacija ili neka kriminalna grupa ili nešto slično. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo to što se naziva paravojna formacija, a ja mislim da je dobro organizovana jedinica, jer čim je taj komandir, odnosno komandir vjerovatno koji je izašao na barikadu tražio da može me pustiti kad dobije odobrenje od svog komandanta koji se nalazi u Sremskoj Mitrovici. Znači da je sistem rukovođenja i komandovanja u toj jedinici bio dobro uspostavljen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da ne govorimo sad o sistemu o jedinici koja ste rekli da se sastoji od osam ljudi. Odgovorite mi, molim vas, na pitanje, sobzirom da ste upućeni da tamo zavedete red, što vi niste razoružali i pohapsili te ljude?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Nisam to uradio zato što bi vjerovatno izazvao sukob između mog odreda i te jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa zar nije to vaš posao da, pošto sami kažete da ste dobili zadatak da uvedete red, zar nije posao naoružane grupe vojnika JNA koja je dobila zadatak da uvede red da razoruža takvu jedinicu i da je uhapsi? Zašto ste inače išli?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam išao tamo da znači spriječim sukob međunacionalni između sela koji su bili različite nacionalnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li bilo jasno da ti ljudi učestvuju u tom sukobu iz onoga šta vi tvrdite?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto ih onda niste razoružali i pohapsili?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Zato što nisam imao takav zadatak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači u taj vaš zadatak nije spadala upotreba te vaše jedinice, već samo uvid u situaciju?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: I spriječavanje da ne dođe do sukoba između mještana Mirkovca i Jankovci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ko se to potukao između meštana Mirkovaca i Jankovaca? Jesu se to Srbi tukli međusobno ili su se tukle neke srpske snage i neke hrvatske snage tamo? Ko se tukao?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Tačno kad sam ja došao tamo nije ni bio sukob mještana između Mirkovaca i Jankovaca. Ja sam vam objasnio da je jedna kuća gorela. U toj kući u prizemlju je bila gostiona i ti ljudi su po objašnjenju posle mještana Srba čije su kuće, rekao sam vam, bile tu uz samu tu gostionu četiri srpske kuće, objasnili su mi da je došla ta grupa, da je istjerala sve mještane koji su bili u gostioni, istjerala čovjeka čija je bila kuća, da su zapalili i da prave nered tu oko kuća i da su me ti mještani, Srbi koji su živjeli u Jankovcima, molili da zaštitim i njih od te jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, i Srbi koji žive tamo molili su vas da ih zaštitite od njih. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo tako. Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi ih ipak niste pohapsili. Znači,

maločas odgovarate da niste hteli da ih hapsite da ne bi izazvali sukob između ta dva sela. Dobili ste obaveštenje da to nisu ljudi iz tog sela, da je to neka grupa koja je došla sa strane, ali vi ipak njih ne razoružavate i ne hapsite iako je, ako je došao sa strane, jasno da to ne bi izazvalo sukob između ta dva sela. Je li to jasno ili nije?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Otprilike taktika je takva bila da se ubaci paravojna jedinica, da izazove nered, da izazove sukob, a onda ulaze veće jedinice koje, i praktično je tako i bio scenarij posle, vrlo brzo posle mog odlaska je došlo upravo do napada te jedinice iz sela Mirkovaca na Jankovce i Jankovci su praktično bili okupirani i stanovništvo iseljeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zar to tim više nije bio razlog da vi intervenišete kad ste već poslali da intervenišete tamo?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam napravio red tamo, tamo je prestalo dejstvo dok sam ja bio tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Očigledno ne možemo oko ovog da se sporazumemo.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: I upravo zato što sam napravio red bio sam smjenjen, a došao je drugi komandant i posle nekoliko dana njegovog boravka izbio je sukob gdje je i JNA, praktično taj odred sa kojim sam ja došao uzeo učesća i praktično blokirao selo Jankovce i omogućio da se to stanovništvo moralo iseliti odatle.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači da taj odred koji ste vi doveli je kasnije delovao protiv civilnog stanovništva u selu Jankovci?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Otprilike tako, zajedno sa ovim paravojn-im jedinicama, odnosno specijalnim jedinicama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čini mi se prilično neverovatno to šta tvrdite, ali vi ste podneli pismeni izveštaj o tome šta se dogodilo i šta ste vi videli na terenu, je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: To sam poslao, rekao sam, redovni borbeni izveštaj u komandu mojim pretpostavljenim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vi imate taj izveštaj?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja ga nemam, jer nisam ga ja mogao ni zadržati kod sebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači niste mogli zadržati kopiju izvještaja koji vi šaljete, vaš izvještaj koji šaljete? Nemate svoj sopstveni izvještaj?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Mi nismo nikad imali pravo da zadržimo kopije izvještaja jer je to bila, izvještaj je strogo povjerljive prirode i slao se samo komandi koja te je poslala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste poslali taj izvještaj, a dobili na bazi tog izvještaja odgovor da ostanete i obezbeđujete da situacija bude smirena. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A taj koji je došao da vas zameni je li on bio nižeg ranga od vas?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Istog ranga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Istog ranga. A kako ste objasnili zašto je napravljena ta zamena?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja nisam trebao nikom objašnjavati, ja sam dobio naređenje od pretpostavljenog komandanta, jer on je donio naređenje da ja predam njemu dužnost i da se vratim u svoju matičnu jedinicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da vas je vaš pretpostavljeni starešina kad ste se vratili i objasnili da ste videli nekakve četnike, kako vi kažete, zapisao sam reč koju ste vi ovde izgovorili, da je on vama rekao da je to nemoguće.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Nije mi rekao da je to nemoguće nego mi je rekao doslovno "vidio si mačke".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vam i to onda potvrđuje da tu ne bi bilo nikakvog spora samo da ste vi izvršili svoj zadatak, da ste pohapsili te ljude, sproveli ih tamo, ustanovili o čemu se radi i ustvari odigrali svoju ulogu koju je JNA trebalo da odigra?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Vjerovatno da bi izbio sukob, jer je sigurno u tom slučaju bilo više pripadnika te jedinice i da bi izbio oružani sukob...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sa vama?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Na šta ja nisam bio spreman i nisam imao takav zadatak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi niste bili spremni da obavite svoju ulogu?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam obavio vrlo dobro svoju ulogu i to su mi priznali mještani sela Jankovaca, četiri porodice srpske nacionalnosti koje su tražile 6. ili 7. maja od moje pretpostavljene komande da ponovo dođem na taj prostor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se onda desilo sa tim? Ko je odlučivao o tome da vi ne dođete ponovo ili da se raščisti ta situacija tamo?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Odlučivao je moj pretpostavljeni starješina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, vi smatrate da ste svoj zadatak izvršili iako dejstvovali niste, a bili ste poslani da tamo dejstvujete?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Mislim da sam svoj zadatak prvi ratni izvršio vrlo časno i ponosan sam i na to su mi odali priznanje i ljudi srpske nacionalnosti iz sela Jankovaca koji su pismeno tražili od moje pretpostavljene komande da se vratim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da pređemo na sledeći događaj o kome ste ovde govorili. Govorili ste o mobilizacije brigade u Bijeljini i govorili ste da je jedan od generala, rekli ste da je to bio general, da se obratio neuobičajeno, da nije postupao kako se inače treba da postupa u JNA. Kako se zvao taj general?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Taj general se zvao general-major Rajko Lakić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li on bio komandant te brigade ili šta?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ne, on je...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U čemu je problem?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: On je bio načelnik štaba jedne više jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Načelnik štaba jedne više jedinice?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi ste procenili i ono šta kažete da taj njegov govor je bio potpuno suprotan ponašanju koje se očekuje od jednog visokog oficira JNA. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam dao izjavu i u izjavi sam rekao da sam prvi put u mojoj dugoj vojničkoj karijeri, prvi put čuo tako obraćanje, prvo tako pozdravljenje i takvu moralnu političku pripremu vojnika za izvršenje borbenog zadatka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ali tako to što ste čuli prvi put po vašem mišljenju je bilo protiv svih pravila JNA. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ste vi bili na visokom položaju, da li ste vi onda o tome izvestili svoju pretpostavljenu komandu i pokrenuli, ono šta vam je dužnost, inicijativu da se preduzmu mere protiv takvog ponašanja?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prvo, ja sam vam rekao da u to vrijeme više nisam bio na visokom položaju, jer sam bio u septembru mjesecu 1991. godine smjenjen sa te značajne funkcije i postavljen na jednu neznačajnu referentsku dužnost u odsjeku za mobilizaciju. Drugo, mogu vam potvrditi, tad se general Kukanjac nalazio na dužnosti komandanta korpusa u Makedoniji, iste večeri pošto smo bili dugo zajedno radili, dobro se poznavali, negdje oko 00.00, sam ga nazvao i obavijestio ga o tome šta se desilo, jer je on prije toga bio upravo komandant tom čovjeku. I mogu da kažem i to da je gospodin, ovaj što je držao taj govor vrlo brzo bio smjenjen i premješten u Beograd.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Objasnite mi kako je to moguće, vi zovete, koliko sad razumem, generala Kukanjca u Makedoniju da ga o tome izvestite, a ne idete na nadležnu instancu koja vam je svakako dostupna kao visokom oficiru, bez obzira na to na kom se trenutno mestu nalazite, da izvestite o tome i da tražite odgovarajuće mere?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja nisam u to vrijeme bio tog ranga, jer je od mene bilo puno starijih oficira starijeg po položaju koji su bili u toj ekipi koji su trebali komandanta obavjestiti šta se zbilo u Bijeljini, tako da nije moja ni dužnost niti sam ja imao prava to da izvijestim mog komandanta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste smatrali...

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: A Kukanjca sam nazvao upravo radi toga što smo bili dugo radili zajedno, što sam ga poznavao i što je Kukanjac dugo, dugo godina bio na prostoru Bosne i Hercegovine. I iz tog nekakvog prijateljstva sam ga obavjestio o tome, nikako iz starješinske dužnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a starešinsku dužnost niste imali da bilo koga drugog obavješavate, je li to vi tvrdite?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: To tvrdim, jer nije moja nadliježnost, bio sam jedan od, po funkciji od najnižih oficira, tih dvadesetak koliko nas je učestvovalo, po funkciji sam bio jedan od najnižih u toj ekipi, i praktično trebao je prvi do toga koji je taj govor držao podnjeti izvještaj komandan-tu koji nas je uputio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ako prvi to ne uradi, onda ostali nisu nadležni. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ostali nemaju obavezu tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nemaju obavezu. Dobro, vrlo dobro. A dobro, samo da raščistimo još jedno pitanje. Vi objašnjavate upotrebu Teritorijalne odbrane. Je li tako? Govorili ste o Teritorijalnoj odbrani.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Da, rekao sam kakav je bio način nadri-jeđenosti i podrijeđenosti Teritorijalne odbrane u Jugoslaviji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačno da je Teritorijalnom odbra-nom rukovodio Republički štab Teritorijalne odbrane u svakoj republici?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: To sam ja rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li tačno da je Republički štab Teritorijalne odbrane bilo koje republike bio isključivo podređen Generalštabu JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Republički štab Teritorijalne odbrane je bio republički štab i podređen je bio republičkim organima vlasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja upravo tvrdim suprotno. Jeste vi pročitali zakon? Ja sam inače ovde davao to kao dokazni predmet.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Upravo to kada je oduzeto oružje iz ruku Teritorijalne odbrane, kada su se vršile sve pripreme što će se desiti, tada su i pored uzimanja, oduzimanja i razvlašćivanja oružja Teritorijalne odbrane tada su, promjenjen je zakon i republički štabovi su stavljeni pod sistem rukovođenja i komandovanja Generalštaba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, republički štabovi su bili pod nadležnošću Generalštaba JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Pred sami rat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pred rat, pre rata nije ni bitno nego pred rat, bio je u nadležnosti JNA. Da li je Generalštab naredio, dakle, da se oduzme oružje od TO i da to jedino nije učinjeno u Sloveniji?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: To je narijeđeno sa vrha rukovođenja i komandovanja Generalštaba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I rekli ste ovde oružje oduzeto bez obzira na etničku pripadnost. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Tako je. Oružje je sve stavljeno u zoni gdje sam ja bio bez obzira na etničku pripadnost i stavljeno je svo pod kontrolu moje komande.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U magacine JNA i pod stražu JNA?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, mi recite, vi kažete februara - marta počelo je nekakvo deljenje oružja opštinskim štabovima Teritorijalne odbrane tamo gde su bili Srbi. To vi tvrdite. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Nije početo nekako nego počelo je organizovano izuzimanje naoružanja Teritorijalne odbrane opštinskih štabova i nabrojao sam Šekovića, Vlasenice, Lopara, ne mogu sad dalje da, znači uglavnom tamo gdje su bili, gdje su bili, gdje je bilo većinsko srpsko stanovništvo. Znači nije to bio nekako nego organizovano izuzimanje kompletne opreme i naoružanja opštinskih štabova tih opština, organizovano formiranje kolone, odvoženje naoružanja i na mjestu MZ se zvalo vršenje podjele tog naoružanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro...

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja lično sam prisustvovao podjeli takvog naoružanja u mjestu Šekovići na igralištu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste ovde jutros svedočili o tome da ste videli da se odvozi naoružanje, da ste to lično videli. Je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako ste onda mogli da znate gde se odvozi to naoružanje? Vi ste bili na onoj tački odakle se odvozi naoružanje. Otkud znate gde se odvozi, da li je sklanjano u neke bezbednije magacine ili je deljeno, kako vi kažete? Niste mogli biti u isto vreme na obe tačke.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Bio sam i na tačkama gdje se vršila i podjela naoružanja i napominjem vam, ponavljam, u mjestu Šekovićima bio sam prisutan kad je se vršila i podjela i naoružavanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da pogledam nešto u vašoj izjavi, jer idem redom sa ovim vašim, sa ovim vašim jutrošnjim izlaganjem. Samo jedan momenat. Imam to ovde zapisano. Vi govorite da je održan referendum u Bosni i Hercegovini, pomenuli ste ga jutros, je li tako?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ja sam znao da je referendum održan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Znao sam da je referendum održan 1. marta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali dobro, vi ste jutros rekli kako je to bilo normalno jer eto, otcepljuje se Hrvatska i Slovenija, pa je normalno i Bosna i Hercegovina. Međutim, nadam se da imate svoju izjavu pred sobom, vi na strani 3, u osmom pasusu izjave kažete kako ste vi i srpski i nesrpski oficiri smatrali referendum za nezavisnu Bosnu i Hercegovinu koji je održan u martu 1992. godine izdajom SFRJ.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: To nije moja izjava. Nemam izjave pred sobom, ali to nije moja izjava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja ću vam je, ja ću vam je predočiti, ne moramo da...

SUDIJA KVON: Molim vas da se svedoku da njegova izjava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pásus broj osam, pa ga pročitajte. Evo pročitajte ga glasno.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Grum.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, da bismo bili sigurni da se radi o istom dokumentu moram da kažem da je ovaj svedok dao dve izjave, jedna je od 23.

aprila 2002. godine i druga je od 22. maja 2002. godine. Na koju misli gospodin Milošević?

SUDIJA MEJ: Recite nam, molim vas.

SVEDOK B-1493: Ja ovakvu izjavu...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak da vidimo da li imamo istu izjavu, izjavu od kog dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne mogu da je pronađem sada, ali mislim da je ima pred sobom, evo.

SUDIJA MEJ: Da vidimo šta kaže gospodin Tapušковиć.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ako mogu da pomognem, časne sudije, vama, ja mislim da je to izjava od 20. aprila. 2002. godine i to je tačno ovo šta je citirano sada na trećoj strani, drugi pasus odozdo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Budite ljubazni i pročitajte ga.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prvo da kažem, ja ovakvu izjavu nisam nikad dao jer sam ja jedan od prvih, možda i prvi na glasačkom mjestu gdje se glasalo za nezavisnost Bosne i Hercegovine glasao. Da li je lapsus u prevodu...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li biste bili ljubazni da pročitate taj kratki pasus koji ima samo dva reda iz te vaše izjave?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Ne mogu ga pročitati kad nije to moja izjava.

SUDIJA MEJ: Neka neko drugi to pročita onda, možda bi, gospodine Tapušковиću, vi to mogli da uradite.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni sudije, to je jedna rečenica, ona glasi ovako: "Mi, srpski i nesrpski oficiri JNA smo smatrali referendum za nezavisnost BiH-a koji je održan u martu 1992. godine za izdaju SFRJ". Tako piše.

SUDIJA MEJ: Da čujemo sada šta kaže svedok na to. Gospodine Miloševiću, još dva minuta i to je sve, zapravo čuli smo šta je svedok, kako je on ovo objasnio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čuli smo da to nije njegova izjava, a čuli smo i da sam ja tačno citirao ono šta piše u tome šta sam ja dobio kao njegovu izjavu. Pretpostavljam da to takođe nije sporno. A recite mi, gospodine B-1493, sećate li se vi da smo svi mi u Jugoslaviji u SFRJ Bosnu i Hercegovinu smatrali Jugoslavijom u malom upravo zato što tamo žive tri naroda?

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Dok je bila Jugoslavija kakva je bila, mi smo svi u Bosni i Hercegovini a i u Jugoslaviji bili ponosni na tu Jugoslaviju. Međutim, posle smrti druga Tita, posle raznoraznih promjena, to se polako počelo gubiti i do toga je i došlo što je bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi da li je za vas bio uopšte, da ne ulazimo sad na moralni teren već da ostanemo na političkom, vojnom, materijalnom, ekonomskom i bilo kakvom drugom terenu, da li je bilo logično da se takva Bosna i Hercegovina, Jugoslavija u malom sastavljena od tri naroda izdvaja iz Jugoslavije? Je li to vama bilo logično? Vi kažete prvi ste glasali za to.

SVEDOK B-1493 – ODGOVOR: Prvi sam ja, mislim na tom glasačkom mjestu da sam bio prvi koji sam glasao. Sasvim je logično bilo posle sleda događaja koji je se dešavao i izdaja od vrha, i političkog i vojnog. Slovenija se otpisuje kao država, odnosno republika i daje se joj nezavisnost, Hrvatska, ne prihvata se nikakav prijedlog članova predsjedništva tadašnjih republika da Jugoslavija ostane u svojim granicama, da žive svi narodi normalno, da se organizuje na jednom konfederativnom nego je bilo, isključivost je bila jedna, od najvišeg srpskog rukovodstva da Jugoslavija mora ostati onakva kako su oni zamišljali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa čekajte...

SUDIJA MEJ: Ne. Nastavićemo sa ovim sutra, a sada moramo da raspravimo neka proceduralna pitanja. Gospodine Miloševiću, sutra ujutru imate još sat i 15 minuta da završite unakrsno ispitivanje ovog svedoka i opet ste dobili time više vremena nego što je imalo Tužilaštvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim da razmotrite da mi date malo više vremena nego sat i 15 minuta.

SUDIJA MEJ: Videćemo kako će sutra da teče rasprava. Gospodine B-1493, vi ste za danas završili svoje svedočenje. Sada mi moramo da

raspravimo neka druga pitanja. Molim vas da se sutra vratite u 9.00 da završite svedočenje.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, pre nego što se gospodin Mek Kion osvrne na pitanja koja se tiču svedoka po Pravilu 92bis mogu li ja da podsetim Pretresno veće, a naročito optuženog da će pred nama sutra da svedoči finansijski ekspert gospodin Torkildsen (Morten Torkildsen). Hoću da kažem optuženom da će glavno ispitivanje biti veoma kratko, naravno ne zato da bi on bio ograničen na istu količinu vremena koju sam ja potrošio već zato što se tako postupa sa svedocima veštacima. Ja ću potrošiti neko vreme na glavno ispitivanje, a onda će optuženi moći da ga unakrsno ispituje. Još jedna administrativna stvar koju sam hteo da spomenem je da, ukoliko Pretresno veće želi da kaže bilo šta o glavnom ispitivanju u smislu Pravila 92bis i tako dalje, iako smo mi već prilično precizirali naš redosled svedoka i broj svedoka koje ćemo imati do Uskršnje pauze, mi smo spremni da promenimo raspored svedoka posle uskršnje pauze.

SUDIJA MEJ: Imaćemo to na umu. Hajde da se sada vratimo na one svedoke po Pravilu 92bis. Ja ovde imam spisak na kojem su C-1154, C-1168, C-1187, C-1230, C-1232 i C-1234, a gospodin Mek Kion je dodao još C-1197 i C-1210. Pokušaćemo da ih predemo što više možemo. Počecemo sa C-1154, on je lekar, koliko sam zabeležio, iz Belog Manastira u Baranji i on je izveo veći broj autopsija. Prihvat ćemo takve dokaze bez unakrsnog ispitivanja. U tom slučaju, gospodine Kej (Kay), imate li vi kakvih primedbi?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Nemam nikakvih primedbi na to.

SUDIJA MEJ: Hvala vam. Prelazimo na sledećeg svedoka, to je C-1168. To je još jedan svedok iz Baranje, zapravo svedokinja koja svedoči o hapšenju svog muža, o maltretiranju kojem je bio izložen i kako je kasnije ubijen, kao i njenim naporima da ga pronađe. Imate li ovde nešto da dodate, gospodine Mek Kion?

TUŽILAC MEK KION: Časni Sude, samo bih dodao da je ovaj svedok, izv-
injavam se, ovu žrtvu već opisivao u svom svedočenju svedok C-025, tako da će ovo biti kumulativno svedočenje, u vezi sa onim koje je već iznešeno pred ovo Pretresno veće.

SUDIJA MEJ: Onda možda možemo da damo neki minut gospodinu Keju. Svedok C-1187 je veoma sličan. Radi se o svedokinji čiji sin je uhapšen u tom istom području, od strane ljudi koje je ona opisala kao dvojicu Srba, mada možda i grešim oko toga. I on od tada nije viđen. Imate li nešto ovde da kažete, gospodine Mek Kion?

TUŽILAC MEK KION: Samo bih dodao da nam je Pretresno veće već dozvolilo da preko Pravila 92bis uvedemo svedočenje svedoka C-1052, čiji iskaz je vrlo sličan iskazu ovog svedoka sem što uključuje, zapravo svedok C-1052 govori o prvom masakru u Dalju, a ovaj svedok svedoči o nečemu vrlo sličnom, a tiče se drugog masakra u Dalju.

SUDIJA MEJ: Da li taj drugi svedok treba da bude unakrsno ispitan?

TUŽILAC MEK KION: Da, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej, šta vi imate da kažete o ova dva svedoka?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da, hvala. Svedok C-1168, to je tabulator 41 i to je kumulativno u vezi sa pričom o belom kombiju, sa čim je Pretresno veće već upoznato od strane svedoka C-025. Ovde se spominje kapetan JNA, i to je dokaz iz druge ruke jer svedokinja govori o svom mužu.

SUDIJA MEJ: Ja ne znam, možete li da nam kažete gde je to? A da, hvala, našao sam. "Moj muž je morao da raportira dva puta dnevno. Rekao mi je da je uglavnom raportirao kapetanu JNA."

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da, to je to.

SUDIJA MEJ: To je samo jedna rečenica. Vi ste tačno rekli da je to dokaz iz druge ruke, ali se ovde radi o samo jednoj jedinoj rečenici. Ukoliko se ta rečenica izbaci, nema razloga da se ovo svedočenje prihvati bez unakrsnog ispitivanja.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Pitanje koje se tiče belog kombija je veoma važno u ovom predmetu, o tome se govori i u optužnici, gde se govori kako su ti ljudi bili odvedeni.

SUDIJA MEJ: Svedok C-1187?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Gledajući na svedoka C-1187, nisam mogao da pronađem ni jednu očiglednu vezu sa svedokom C-025, dok sam pregledao izjavu i dokazni materijal, čak i posle nekoliko pažljivih promena. Moguće je da grešim, moguće je da sam propustio nešto šta je važno, ali ja stvarno nisam video nikakvu vezu sa ovim konkretnim svedokom. Ne znam da li bi neko iz Tužilaštva možda mogao da pomogne Pretresnom veću u vezi sa ovim.

SUDIJA MEJ: Možda je to ipak nešto šta bi mi trebali da pogledamo. Izvolite, gospodine Mek Kion.

TUŽILAC MEK KION: Časni Sude, ja sam samo želeo da istaknem kako je svedok C-025 svedočio o hapšenju ljudi na prostoru Baranje. Ovaj svedok je žrtva koja je bila prevežena u Dalj i kasnije je bilo ustanovljeno da je ta osoba bila ubijena. To je veza koja postoji sa svedokom C-025.

SUDIJA MEJ: Sledeća tri svedoka su iz drugog područja. Izvinjavam se, šta ste vi još želeli da dodate, gospodine Kej?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ništa, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Sledeća tri svedoka kojima ćemo da se pozabavimo mislim da svedoče o području Saborskog. Možda grešim, ali mislim da se radi o Saborskom i Poljanku. Prvi od njih, C-1230 govori o napadu na Poljanak i tu navodi specijalnu jedinicu JNA iz Niša. Pretpostavljam da smatrate da je to prilično važno, gospodine Kej.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da, tako je, to je osnova mog prigovora.

SUDIJA MEJ: Sledeći svedok je C-1232, on govori o egzekucijama, granatiranju Poljanka. Muž ove svedokinje, kao i njen otac su bili ubijeni od strane ljudi koji su identifikovani kao srpski vojnici. Šta imate da kažete na to?

PRIJATELJ SUDA KEJ: To je vezano sa svedočenjem Babića, koje ukoliko se protumači na adekvatan način opisuje kako je Poljanak bio napadnut na taj način i opisuje se do kakvih je borbi tamo došlo 1991. godine, ali on je samo video kako je to mesto bilo napušteno i kasnije uništeno 1994.

godine. Zatim se takođe spominju Vukovići. Prema tome, pitanje je koliko je ovo svedočenje kumulativno. Ono se nalazi u tom relevantnom regionu, ali što se tiče konkretnog mesta, mislim da konkretna lokacija nije precizirana u ovoj izjavi.

SUDIJA MEJ: Gospodine Mek Kion, da li želite nešto da dodate na to?

TUŽILAC MEK KION: Časni Sude, samo bih primetio da je ovo kumulativno u smislu koji je opisao Sud 7. aprila, u smislu navodnog napada na sela i ubistva koja su počinili pripadnici JNA i drugih srpskih snaga ili snaga Srba iz Hrvatske. Ova sela su sva na tom području, na tom prostoru, ona se spominju u istom paragrafu optužnice i spominjana su i od strane drugih svedoka. Prema tome, treba to da se uvrsti po našem mišljenju.

SUDIJA MEJ: Imamo još dva svedoka iz Dubrovnika. Jedan je C-1210 koji govori o hrvatskom napadu na selo Ploče, Dubrovnik gde se nalazi mornarička baza i govori o tome kako je otvorena vatra sa vojnih brodova na grad. Gospodine Kej, pretpostavljam da kažete da po ovome pitanju treba da se izvrši unakrsno ispitivanje.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da, tako je. Zato što se spominje JNA u ovoj izjavi.

SUDIJA MEJ: U redu. Svedok C-1197. Gospodine Mek Kion, šta imate da nam kažete po ovom pitanju?

TUŽILAC MEK KION: Časni Sude, ovaj konkretni svedok je bio optužen da je ustaša, zapravo radi se o ženi i nju su smatrali ustašom zato što nije napustila selo kao drugi meštani. Njen šesnaestogodišnji sin i muž su bili zatvoreni, muž je kasnije ubijen, ona je odvedena u Kumbor, ali samo na jedan dan. Ona će da govori o progonu, pljački, paljenju kuća, ograničenjima koja su bila nametnuta što se tiče kretanja stanovništva i tako dalje. Selo iz kog je ova svedokinja se spominje i kod druga dva svedoka.

SUDIJA KVON: Muž ove svedokinje je bio pripadnik ZNG-a, zar ne?

TUŽILAC MEK KION: Da.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej, izvolite.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ovde opet postoji veza sa JNA zato što ova svedokinja spominje da je uhapšena od strane JNA, govori o kretanju JNA u tom području i njihovom napuštanju tog područja u oktobru 1992. godine.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mi nismo prevideli ono šta vi imate da kažete, ali ponekad vi morate da sačekate do kraja. Sad ćemo da saslušamo ono šta vi imate da kažete ukoliko želite da dodate bilo šta o ovim svedocima koje smo mi sada spomenuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne zavređuje uopšte komentar sobzirom na sve šta se preduzima od ovog ilegalnog Tužilaštva protiv mene u ovom procesu, a i protiv moje porodice uz njihovu saradnju samo zato što...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Mi sada raspravljamo o konkretnim pitanjima i ne možemo sada da slušamo takve navode generalne prirode. Gospodine Najs (Nice), postoji još nešto šta želim da spomenem, a tiče se i vas, gospodine Miloševiću. Mi smo razmotrili to što ste se vi žalili da nemate dovoljno vremena za pripremu i iako nismo do kraja raspravili pitanje obelodanivanja, a to moramo da uradimo, mi smo sada odredili jednu nedelju u maju kada nećemo da zasedamo tako da vi možete tada da se pripremite. To je nedelja kada imamo 14. i 15. maj, to je jedna vrlo kratka nedelja i trebalo je da radimo samo 14. i 15. maja, a sad smo i to otkazali tako da nećemo da radimo te nedelje da biste vi mogli da se pripremite. Takođe cele nedelje posle Uskrsa nećemo da zasedamo, gospodine Miloševiću, tako da ćete moći da se pripremite.

TUŽILAC NAJS: I možda biste vi želeli da znate, časni Sude, da je materijal koji treba da se obelodani već klasifikovan u jednoj tabeli i mi ćemo to da doradimo i to da dostavimo, tako da bismo dobili vaše komentare, a to ćemo da dostavimo i optuženom kada bude prikladno, ili sutra ili u petak.

SUDIJA MEJ: I molim vas da u to dodate i ono šta je bilo obelodanjeno od 31. januara do danas.

TUŽILAC NAJS: Da, svakako. Možda će biti teško da se precizira tačno koliko materijala je dostavljeno u duplikatu, to je malo komplikovano, ali potrudimo se.

SUDIJA MEJ: Hvala vam. Sada prekidamo sa radom i nastavljamo sutra u 9.00